

जिस्थाय् चिकं म्वायेकं द्विकपिन्त न्ह्याकीयु वाहन
भिंभिंयु वाइस्कलत हु, कया: ई नाप न्ह्याना दिसँ !

नां दंगु बाइस्कलत—

~ रेलो ~ बि. एस. ए. ~ हर्कुलस ~ हिरो ~ हिन्द ~ आदि
यःयःगु ल्यया: का: भासँ—

पञ्चनारायण अष्टनारायण

(दकले न्हापांगु बाइस्कल पसः)
११/३०, कमलाछि त्वा:, ये

फोन : १११३७

ने. सं. ११०२ न्हू दँया भितुना
नापं

लसकुस

यवव डिजाइनया बॉलागु भिंयु पाईंट व कमीजया नापं
मेमेगु तःताजिगु कस्मेटीक सामानया लागी
लुमंका दिसँ !

सरीना इम्पेक्स
कोजो सुपर मार्केट, न्यूरोड

८०.९.५०
२१.१.५० १०/५० महावीर
दमो तस्स भगवतो भरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

आनन्द भूमि

THE ANANDA BHOOOMI

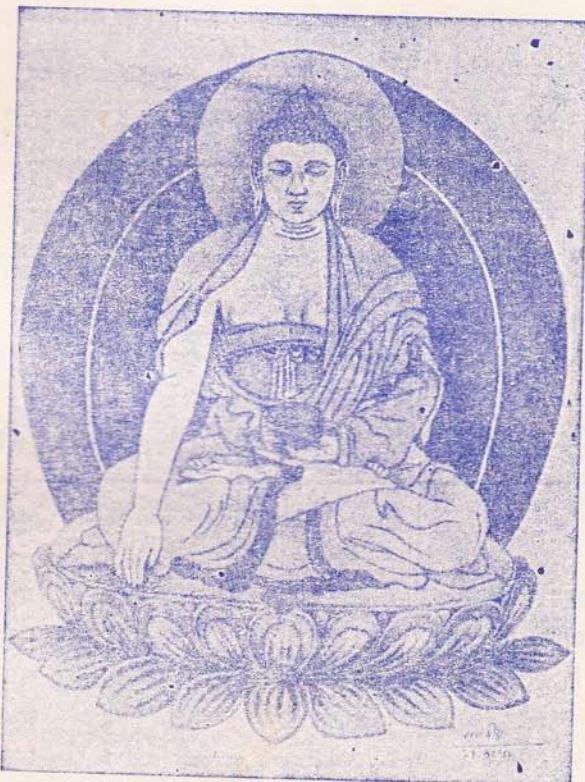
(The only Buddhist Monthly Magazine of Nepal)

बुद्धधर्म सम्बन्धी नेपालको
एक मात्र मासिक पत्रिका

मिला-पुन्ही

वार्षिक रु. १५/- प्रति रु. १/-

बुद्ध सम्बत् २५२५
नेपाल सम्बत् ११०२
वर्ष ९

— पौष पूणिमा
— पोहेना
अंक ९

विक्रम सम्बत् २०३८
1982 A. D.
Vol. 9

— पौष
— January
No. 9

“आनन्दभूमि” को नियम—

- (१) “आनन्दभूमि” आनन्दकुटी विहार गुठीद्वारा प्रकाशित हुने नेपालको एकमात्र बुद्धधर्म सम्बन्धी मासिक पत्रिका हो । यो प्रत्येक पूर्णिमाको दिनमा निस्कर्नेछ । यसको आजीवन ग्राहक शुल्क रु. १५०।— र वार्षिक ग्राहक शुल्क रु. १५।— मात्र छ । जुनसुकै महीनामा पनि ग्राहक बन्न सकिन्छ । वार्षिक-ग्राहकलाई पूरा १२ वटा अंक प्राप्त हुनेछ । एक प्रतिको रु. २।—
- (२) यसमा बुद्ध धर्मसँग सम्बन्धित विषय छापिनेछ ।
- (३) लेखकद्वारा प्रकट भएको कुनै पनि विचारमा लेखको उत्तरदायित्व लेखक नै हुनेछ । सम्पादक-मण्डल हुनेछैन ।
- (४) लेखकले नेपाली, नेपालभाषा र अंग्रेजीमध्ये कुनै पनि भाषामा लेख पठाउन सक्नुहुन्छ र पठाइएका लेख फिर्ता पठाउने व्यवस्था गर्न तसकिने भएकोले लेखको प्रतिलिपि आफूसँग राखी पठाउन अनुरोध छ ।
- (५) लेख पठाउँदा सफा र पूरा साइजको कागजमा एकपट्टि मात्र लेखेर पठाउनु पर्नेछ ।
- (६) ग्राहक शुल्क, विज्ञापन तथा प्रवन्ध सम्बन्धी पत्र व्यवस्थापकको नाउँमा पठाउनुहोला । पत्र व्यवहार गर्दा आफ्नो ग्राहक संख्या तथा नाम ठेगाना राम्ररी लेखिएको हुनु जरूरी छ । ठेगाना हेरफेर हुने भएमा एक महीना अगावै व्यवस्थापकलाई सूचना दिनुहोला । पत्रिका समयमा नपुगे सूचना दिने कृपा गर्नुहोला ।
- (७) कुनै पनि लेख प्रकाश गर्ने वा नगर्ने अधिकार सम्पादकमै रहनेछ ।

आनन्दभूमि कार्यालय, आनन्दकुटी, स्वयम्भू, काठमाडौं ।

बिषय - सूचि

बुद्ध बचन	१	यस्तो पनि हुँदौरहेछ	११
कञ्चनकञ्चन्ध जातक	२	महाप्रज्ञानाप छलकल	१२
के हक्यूलिस बुद्ध भक्त थिए ?	४	स्यानातःस्म मिसा	१३
रोगीलाई बुद्धको उपदेश	५	संवाराम	१६
तिचो उपदेश	६	धापू जक	१८
नवदर्थलाई स्वागतम्	७	सन्तोष परम शान्ति	१८
बाल जागृति गीत	८	छि स्यूला थे ?	१९
पूर्णिमाको रात	९	सम्पादकयात पौ	२०
मानिसको जीवन	९	सम्पादकीय	२१
शान्तिका अप्रदूत बुद्ध	१०	Bodhichariyavatara	२३
बौद्ध-प्रश्नोत्तर-स्तम्भ		बौद्ध गतिविधि	२५

आणण्ड प्राची

प्रधान सम्पादक
 भिक्षु अश्वघोष
 सम्पादक
 भिक्षु कुमार काशयप
 मुवर्ण शाक्य
 प्रकाश वज्राचार्य
 व्यवस्थापक
 भिक्षु महानाम
 सह-व्यवस्थापक
 भिक्षु मैत्री
 प्रकाशक
 आनन्दकुटी विहार गुठी
 स्वयम्भू, काठमाडौं
 फोन : १४४२०

महावग—विनयपिटकबाट”।—

“चरथ भिक्खुवे चारिकं बहुजन हिताय बहुजन सुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं । देसेथ भिक्खुवे धर्मं आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परियोसान कल्याणं सात्थं सव्यञ्जनं केवलं परिपुणं परिशुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेथ ।”

★ ★ ★

भिक्षुहरू ! बहुजन हितको लागि, बहुजन सुखको लागि, विश्वमाथि दयाको लागि, देव र मनुष्यहरूको हित, सुख र कामको लागि संचार गर । भिक्षुहरू ! आरम्भ, मध्य र अन्त्य समयसम्म कल्याण हुने धर्मको अर्थ र भाव सहित उपदेश दिएर सम्पूर्ण परिशुद्ध ब्रह्मचर्य (धर्म) को प्रकाश पाए ।

बो शोल र विद्याले सम्पन्न छ, धर्ममा स्थित, सत्यवादी र आपनो कर्ममा लक्ष्य र तप्त पुरुषलाई सबैले प्रेम गर्दै ।

कञ्चनकर्खन्ध जातक

वर्तमान कथा

श्रावस्तीवासी एक कुलपुत्र शास्ताको धर्मदेशना सुनी रत्न जस्तो शासनमा मनदिई प्रवर्जित भयो । अनि उसका आचार्य उपाध्यायहरूले एकदेवि दश प्रकारका शील, स्यानो, ठूलो मणीला खालका शील, प्रातिमोक्षसंवर, हन्त्रियसंवर, आजीब पारिशुद्धि तथा प्रत्यय प्रतिसेवन आदि विभिन्न प्रकारका शील छन् भनी शीलको कुरा बताए । अनि उसले शील धेरै प्रकारका रहेछन् र त्यतिका शील समाधान गरी पालन गर्न नसक्ने र शील पालन गर्न नसकेपछि प्रवर्ज्याको कुनै मतलब हुनेछैन त्यसैले दानादि पुण्यकर्म गरी पुत्रदारहरूको पोषण गर्ने कुरा सोची उनले भने—

“भन्ते ! मैले शील पालन गर्न सक्नेछैन । शील पालन गर्न नसक्नेलाई प्रवर्ज्याको कुनै मतलब हुनेछैन । म चीवर छाडेर जानेछु । तपाइँका पात्र-चीवर लिनुहोस् ।” अनि अरुले उसलाई भने—

“आबुसो ! त्यसोधए दशबललाई वन्दना गरी जाऊ ।” यति भनी उनीहरूले उसलाई शास्ताको धर्म-सभामा लिएर गए । उनीहरूलाई देखासाथ जास्ताले सोच्नुभयो—

“मिल्हुहो ! इच्छा नहुने मिल्हुनाई किन चिह्न आयो ?”

“भन्ते ! शील पालन गर्न सक्नेछैन भनी यो चिक्षुले पात्र-चीवर सुमिपदियो । त्यसैले यसलाई लिएर आएका हाँ ।”

“मिल्हुहो ! तिमीहरूले यो भिक्षुलाई किन धेरै शीलका कुरा बताएको ? जति शील यसले पालन गर्न सक्ला उति मात्र पालन गर्ना । अबदेवि तिमीहरूले यसलाई यसरी केही नबताऊ । गर्नुपर्ने काम म तै जान्नेछु ।” यति भनी शास्ताले उसलाई सम्बोधन गर्दै भन्नुभयो—

“आऊ चिक्षु ! तिमीलाई धेरै शीलले के गर्नेछ र ? तीनवटा शील त तिमीले पालन गर्न सक्नेछौ ?”

“भन्ते ! सक्नेछु ।”

“त्यसीभए अब उप्रान्त तिमीले कायदार, बच्चीदार र मनदार यी तीन द्वारहरूको रक्षा गर । कायदारा पाप नगर त्यस्तै बचनद्वारा र मनद्वारा पनि पापकर्म नगर । जाऊ, चीवर नद्वोड । यी तीन शीलहरूको रक्षा गर ।”

“हुन्दै भन्ते ! यी तीन शीलहरूको रक्षा गर्नेछु ।” सन्तुष्टीले यति कुरा भनी शास्तालाई वन्दना गरी आचार्य-उपाध्यायहरूसँगै चल्कोर थायो । ती तीन शीलहरूको रक्षा नदीपर्द उनले याहालाई कि आचार्य-उपाध्यायहरूले बताएका शीलहरू पनि त्याति नै हुन् । उनीहरू चाहिं आफू हुँदै नसाल्का हुँदा उनीहरूले बोध गराउन नसकेका हुन् । सन्मानसन्तुष्ट चाहिं हुँदै याको हुनाले र अनुत्तर धर्मराज कल्पको हुनाले त्यसिका शीलहरू तीनवटा द्वारभा समावेश

गराई ग्रहण गर्न लगाउनुभयो । शास्ता अब सहारा हुनुभयो । यति भनी उनले विपश्यना बढाउँदै केही दिनभित्रै अरहत्वमा प्रतिष्ठित भए ।

त्यो प्रवृत्ति जानी धर्मसभामा भेला भएका भिक्षुहरूले बुद्धगुण वर्णन गरे कि शीलरक्षा गर्न सकिदन भनी चीवर छोडी गृहस्थ हुनलागेको सो भिक्षुलाई भगवान् बुद्धले सबै शीलहरू तीन भागमा बाँडी ग्रहण गर्न लगाई त्यसलाई अर्हत्व प्राप्त गराइदिनुभयो । अहो, बुद्ध ! अहो, आश्रय मनुष्य !

“भिक्षुहो ! अहिले यहाँ तिमीहरू के कुरा गरिरहेका छौ ?” शास्ताले सोच्नुभयो । भिक्षुहरूले भएका सबै विवरण बताए ।

“भिक्षुहो ! धेरै गर्छंगो वस्तु पनि खण्ड खण्ड गरी विभाजन गरेमा हलुंगो जस्तो हुन्छ । अधि पनि ठूलो सुनको ढिक्को पाई पण्डितहरूले बोक्त नसकदा भाग भाग गरी बोकेर लगेका थिए ।” यति कुरा बताई शास्ताले पूर्वजन्मका कुरा बताउनुभयो ।

अतीत कथा

अतीत समयमा बाराणशीमा ब्रह्मदत्तले राज्य विरहेको बेलामा बोधिसत्त्व एक गाउँका किसान भएका थिए । त्यस गाउँमा पहिले वैभवसम्पन्न एक सेंड थिए । क जांघसम्म अग्लो र चारहात चौडाइ भएको एक ढिक्को

सुन जमीनमा गाडेर भरेको थियो । बोधिसत्त्वक फाली त्यसमा ठक्कर खाई अझ्कयो । जराको कारणले अझ्केको होला भनी त्यहाँनिर खन्दा त्यो सुनको ढिक्को देखदा त्यसलाई माटोले छोपी दिनभरि हलो जोती सूर्यास्त भएपछि हलोहरू थन्याई त्यो सुनको ढिक्को लिएर जान भनी उचाल्दा उचाल्न सकेनन् । तब त्यसलाई चारभागमा बाँडी एक भाग पेट पाल्न, एक भाग काममा लगाउन, एक भाग दानादि पुण्यकर्म गर्न र एक भाग गाडेर राख्न तयार भए । त्यति भएपछि उचालि हेर्दा हलुको जस्तो भान भयो र मज्जासँग उचाली घरमा लगेर चारभाग नै गरी दानादि पुण्यकार्य गरी उनी आफ्नो कर्मनुसार परलोक भए । यो धर्मदेशना ल्याउनुभई अनिसम्बुद्ध भएपछि भगवान्ले यो गाथा भन्नुभयो—

यो पहटुन चित्तेन पहटुनसो नरो ।
भावेति कुसल धर्म योगक्षेमस्स पतिया ।
पापुणे अनुयुब्बेन सब्बसंयोजनदख्य'न्ति ॥

“प्रसन्न चित्त तथा प्रसन्न मनले जुन पुरुषले बन्धनबाट मुक्त हुनको लागि कुशलधर्म भाविता गर्छ उसले क्रमशः सबै संयोजनहरू क्षय गरी निर्वाण प्राप्त गर्छ ।”

यसरी शास्ताले अरहत्वलाई सर्वोपरि गरी धर्मदेशना सिद्धाई प्रसंग मिलाई जातक समाधान गर्नुभयो ।

प्रजा नै मानिसको रत्न हो ।

- ‘बुद्ध’

गराई ग्रहण गर्न लगाउनुभयो । शास्ता अब सहारा हुनुभयो । यति भनी उनले विपश्यना बढाउँदै केही दिनभित्र अरहत्वमा प्रतिष्ठित भए ।

त्यो प्रवृत्ति जानी धर्मसभामा भेला भएका भिक्षुहरूले बुद्धगुण वर्णन गरे कि शीलरक्षा गर्न सकिदन भनी चीवर छोडी गृहस्थ हुनलागेको सो भिक्षुलाई भगवान् बुद्धले सबै शीलहरू तीन भागमा बाँडी ग्रहण गर्न लगाई त्यसलाई अहंत्व प्राप्त गराइदिनुभयो । अहो, बुद्ध ! अहो, आश्रय मनुष्य !

“भिक्षुहो ! अहिले यहाँ तिमीहरू के कुरा गरिरहेका छी ?” शास्ताले सोधनुभयो । भिक्षुहरूले भएका सबै विवरण बताए ।

“भिक्षुहो ! धेरै गरुङ्गो वस्तु पनि खण्ड खण्ड गरी विभाजन गरेमा हलुङ्गो जस्तो हुन्छ । अधि पनि ठूलो सुनको ढिक्को पाई पण्डितहरूले बोक्न नसकदा भाग भाग गरी बोकेर लगेका थिए ।” यति कुरा बताई शास्ताले पूर्वजन्मका कुरा बताउनुभयो ।

अतीत कथा

अतीत समयमा बाराणशीमा ब्रह्मदत्तले राज्य वहिरहेको बेलामा बोधिसत्त्व एक गाउँका किसान भएका थिए । त्यस गाउँमा पहिले वैभवसम्पन्न एक सेंठ थिए । क्ल जांघसम्म अख्लो र चारहात चौडाइ भएको एक ढिक्को

सुन जमीनमा गाडेर भरेको थियो । बोधिसत्त्वक फाली त्यसमा ठक्कर खाई अड्क्यो । जराको कारणले अड्केको होला भनी त्यहाँनिर खन्दा त्यो सुनको ढिक्को देखदा त्यसलाई माटोले छोपी दिनभरि हलो जोती सूर्योस्त भएपछि हलोहरू थन्याई त्यो सुनको ढिक्को लिएर जान भनी उचाल्दा उचाल्नै सकेनन् । तब त्यसलाई चारभागमा बाँडी एक भाग पेट पाल्न, एक भाग काममा लगाउन, एक भाग दानादि पुण्यकर्म गर्न र एक भाग गाडेर राख्न तयार भए । त्यति भएपछि उचालि हेर्दा हलुको जस्तो भान भयो र मज्जासँग उचाली घरमा लगेर चारभाग नै गरी दानादि पुण्यकार्य गरी उनी आफ्नो कर्मानुसार परलोक भए । यो धर्मदेशना ल्याउनुभई अभिसम्बुद्ध भएपछि भगवान्ले यो गाथा भन्नुभयो—

यो पहट्टेन चित्तेन पहट्टमनसो नरो ।
भावेति कुसल धर्म योगक्षेमस्स पतिया ।
पापुणे अनुयुब्बेन सब्बसंयोजनविद्य'न्ति ॥

“प्रसन्न चित्त तथा प्रसन्न मनले जुन पुरुषले बन्धनबाट मुक्त हुनको लागि कुशलधर्म भाविता गर्छ उसले क्रमशः सबै संयोजनहरू क्षय गरी निवाण प्राप्त गर्छ ।”

यसरी शास्ताले अरहत्वलाई सर्वोपरि गरी धर्मदेशना सिद्धाई प्रसंग मिलाई जातक समाधान गर्नुभयो ।

प्रजा नै मानिसको रत्न हो ।

- ‘बुद्ध’

के हक्यूलिस बुद्ध भक्त थिए ?

— अनु० भिक्षु मैत्री

ग्रीक वंशावलीमा प्रसिद्ध वीर पुरुष भनी उल्लेख भएका हक्यूलिस भगवान् बुद्धको अगाडि बसी धर्मश्रवण गरिरहेको एक मूर्ति अफगानिस्तानको जलालाबाद भन्ने प्रदेशबाट फेलापारिएका पुरावस्तुहरूमध्येमा पाइएको छ । यहाँ उक्त वीर पुरुषलाई महायानी वज्रपाणि बोधिसत्त्वको रूपमा निरूपण गरिएको छ भन्ने विश्वास भारती तथा अफगानिस्तानी पुरातत्वज्ञहरूले गरेका छन् । महायानी बौद्ध ग्रन्थमा वज्रपाणि “बुद्धधर्म आरक्षक” भनी उल्लेख गरिएको छ ।

ई. सं. ५०० को भनी विश्वस्त उक्त मूर्तिमा हक्यूलिस निरूपण यसप्रकार गरिएको छ घुँघुरिएका केश, जाली जस्तो जुँगा तथा दाढ़ी र अरू पनि ग्रीक लक्षण (शरीरमा), सिहको छाल, एकांश गर्दी वस्त्रको रूपमा लगाइएको छ ।

त्यसै मूर्तिमा भगवान् बुद्धको बायाँगट्ठि ग्रीक र कुषाण धर्मग्रन्थमा उल्लिखित सुख तथा सौभाग्यका

अधिपति अद्राक्षो नाम गरेकी ग्रीक अप्सरा बसेकी छिन् ।

तेश्रो धर्म संगावन पछि मोगलिपुत्रिस्स महास्थविरको सल्लाह अनुसार सम्राट् अशोकले पठाएका धर्मप्रचारकहरू वर्तमान अफगानिस्तानमा (गन्धार) पनि पुगेका थिए । त्यसबेला ग्रीक सम्राट् आंलेकजांडरको राज्य तत्कालीन गन्धारसम्म फैलिएको स्पष्ट छ । बौद्ध तथा ग्रीक सम्प्रदाय अनुसार बनाइएका त्यहाँका ती मूर्तिहरू ग्रीक कलाकारहरूके हुन् भन्ने विश्वास गरिएको छ ।

जलालाबाद प्रदेशमै एउटा बौद्ध भावना-कुटी पनि फेलापारिएको छ । जमीन तल (underground) रहेको उक्त कुटीको भित्ता चारैतिर धार्मिक चित्रहरू चित्रांकित छन् । साथै भगवान् बुद्धले सारीपुत्र, मोहगल्यायन, आनन्द, उपालि आदि भिक्षुहरू समेत १० जना श्रावकहरूलाई धर्मदेशना गरिरहेको चित्र पनि एकातिर देखिएको छ । श्रावकहरूको चित्र तल ब्राह्मी अक्षरमा (लिपीमा) नाम लेखिएको छ ।

००

सूचना

२५२६ सौ बुद्धजयन्तीको उपलक्षमा निस्कने आनन्दभूमि विशेषाङ्कको लागि बुद्ध र बुद्धधर्म सम्बन्धो ऐतिहासिक सामाजिक पक्ष लेख पठाउन हुन अनुरोध परिन्छ । — सम्पादक

रोगीलाई बुद्धको उपदेश

— रघुनाथ सिंह

...कपिलवस्तु थियो । भगवान् निग्रोधाराममा बस्नु भएको थियो । महानाम शाक्यले भगवान्‌को नजिक गएर निवेदन गयो — “भगवान्‌को लागि केही भिक्षुहरू चीवर बनाउँदै छन् । सुनेको छुं । भगवान् तीन महीना पछि चीवर लिएर घुम्न जानुहुनेछ ।”

“हो ! महानाम ।”

“भगवान् ! जो रोगी छन् उनीहरूसे भगवान्‌को उपदेश सुनेको छैन । यदि उनीहरूको लागि उपदेश दिइएमा उत्तम हुनेछ ।”

“महानाम ! रोगीहरूलाई चार धर्महरूद्वारा आश्रासन दिनु उचित छ ।”

“कुन चार, भन्ते ?”

“बुद्ध, धर्म, संघ र उत्तम शील ।”

“त्यसपछि...?”

“ऊसैंग सोष्टुपछं—के आमा बाबुप्रति माया मोह छ ?”

“यदि ‘छ’ भन्यो भने ?”

“महानाम ! यदि माया मोह भए, तब पनि मृत्यु हुन्छ । यदि नभए, तब पनि मृत्यु हुन्छ । यस्तो अवस्थामा किन मायामोहको बोक्खलाई न पर्यांकने ?”

“यदि उसले ‘मायामोह छैन’ भनेमा ?”

“ऊसैंग सोष्टुपछं—स्वास्नी र छोराछोरीप्रति मायामोह छ ?”

“यदि ‘छ’ भन्यो भने ?”

“उसलाई भन्नुपछं, मायामोह भएपनि मृत्यु बाटेछ, नभए पनि आउँछ । यस्तो स्थितिमा मायामोह-

लाई त्यागेर किन निर्मल नबन्ने ?”

“यदि उसले ‘मानवीय ५ काम गुणहरूप्रति भेरो मायामोह बाकी छ’ भन्यो भने ?

“ती गुणहरू भएमा पनि मृत्यु अवश्यम्भावी छ । न भएमा पनि । किन त्यसबाट टाढा नबन्ने ?”

“यदि उसले ‘चार देवहरूप्रति चित्त लागेको छ’ भनेमा ?”

“त्रायत्रिश देव ती ४ देवहरूभन्दा ठूलो छ ।”

“यदि ४ देवहरूबाट हटेर त्रायत्रिश देवमा मन लगायो भने ?”

“महानाम ! त्रायत्रिश देवभन्दा याम देव, तुषित देव, निर्माण रति देव, वशवर्ती देव र यीभन्दा ब्रह्मलोक ठूलो छ ।”

“यदि उसले सबै देवबाट हटेर ब्रह्मलोकमा मन लगाएको भए ?”

“आयुषमान ! ब्रह्मलोक पनि अनित्य छ । परिवर्तनशील छ । सत्कायको अविद्याले भरेको छ ।”

“तब के गर्ने त ?”

“ब्रह्मलोकबाट मन हटाएर सत्काय निरोधमा भन लगाउनु ।”

“यदि उसले ‘ब्रह्मलोकबाट मन हटाएर सत्काय निरोधमा मन लगाएको छु’ भन्यो भने ?”

“महानाम ! त्यो पुरुष र विकार रहित भिक्षुमा कुनै फरक छैन ।”

महानामले भगवान्लाई बन्दना गयो ।

तिम्रो उपदेश

— सुषन 'विश्वासी'

बुद्ध तिमी राजकुमार भएर जम्यो
 तर तिमी राजा बन चाहेनौ
 बुद्ध तिमी बुद्ध भएर नै बस्यो
 तर तिमी माया मोहमा भुल चाहेनौ

बरु,

हामीलाई दुखबाट मुक्त गरिदियौ
 आफू भोको नाङ्गो भएर पनि
 विश्वलाई शान्तिको पाठ सिकाइदियौ
 आफू रुख मुनि बसेर पनि

त्यसैले,

प्राणी मान्दछ तिमीलाई ज्ञानको ज्योति भनेर
 हामी पुकार्छौं तिमीलाई महात्मा बुद्ध भनेर
 नेपालले भन्छ तिमीलाई अमर विभूति भनेर
 विश्वले स्त्वकार्छ तिमीलाई शान्तिदाता भनेर
 तर,

हाम्रो पुकारले केवल पुकारी मात्र रह्यो
 विश्वको अमूल्य वस्तु संसारबाट बिलायो
 कसरी भने,

तिमी यस लोकबाट बाहिर गइदियौ
 सम्पूर्ण प्राणीलाई दुहुरा बनाएर गयौ

तैपनि,

तिम्रो पाठले हामी मरेर पनि बाँचिरहेछौं
 तिम्रो सहनशीलताले हामी पनि शान्त हुन सिक्यौं
 तिम्रो शिक्षाले हिंसा पनि मौन रहेको छ
 तिम्रो उपदेशले क्रान्ति पनि शान्ति बनेको छ

५

नववर्षलाई स्वागतम्

— मंगलमान शाक्य, लितपुर

स्वागतम् ! स्वागतम् !! स्वागतम् !!!
 मंगलमय उत्साहमय जीवनलाई
 कहित्यै नअड्ने तिम्रो गतिलाई
 नव आगमन सम्बत् यादलाई !!
 बाल सूर्य उदाय क्यै
 नव वर्षका नौला नौला आकांक्षाहरू
 वसन्तका पातहरू पलाए क्यै
 तिम्रो ती पाइलाहरूमा,
 सफलताका ती चिन्हहरू
 घडीका ती पला पलाहरूमा
 अपिने जोशीला ती उमंगहरू
 सदा हरा भरा भै फूलिरहोस्, हाँसिरहोस्
 देशको निभित बाँचिरहोस्
 यही मेरो भावना, यही मेरो कामना ।
 ग्रीष्ममा हिउँ पगले क्यै
 तिम्रो अभिमान पगलि जाओस्,
 वर्षातिमा धान रोपे क्यै

तिम्रो त्याग जागिरहोस्,
 नदीको मुहान क्यै
 विश्वशान्ति अविरल होस्
 हिमालयका टाकुरा क्यै
 मैत्री भावना अडिरहोस्,
 राग, द्वेष, क्रोध, मोहलाई
 अष्टमहा यज्ञमा
 त्रेतायुगका रामले
 श्यामर्कण अश्वलाई उसबेला होमिदिए क्यै
 तिमीले पनि आज...,
 इन्द्रियवशमा राखी,
 अष्टांगिक मार्गले जलाइदेओस्,
 भयावह तोडिदेओस्
 रातका शशीले दिइएका ती आनन्द,
 तिमी पनि लेओस्
 अरुलाई पनि देओस्
 यही मेरो भावना, यही मेरो कामना ॥

५

आनन्दकुटी विद्यापीठ स्तरम्

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

बाल जागृति गीत

- शि० लक्ष्मी प्रसाद प्रसार्ड

भोलि विहान सवेरे
जागृतिको विगुल फुकेर
देश भरिका नेपाली
एकं चोटि उठेर
गर्नेछौं, नयाँ सृजना
हामी सबै जुटेर
कसैको मुख नताको
स्वावलम्बी नै बनेर
हामी कहिल्यै गल्दैनै
थाकेर हामी वस्तैनौं
बीरका सन्तान नेपाली
कसैसँग झुक्तैनौं ।

पूर्णिमाको रात

- अमृतराज महर्जन
कक्षा ६

बेलाबेलामा अन्धकारलाई धपाई ।
उज्यालो पारिदिन्छ सबै जगत्लाई ॥

धनो गरीब सबलाई एकनाससँग ।
उज्यालो प्रकाश दिई जून हुन्छ दंग ॥

पूर्णिमामा त रुन पूर्ण भै अंग ।
रातैभरि सब पृथ्वीलाई पारिदिन्छ दंग ॥

पूर्ण प्रकाशले उज्यालो भै बनमा ।
पशु पञ्चीहरू पनि खुशी लिन्छ मनमा ॥

सबै पाए पूर्णिमाको रात ।
बस्थे दुनियाँ सब खुशी साथ ॥

आहारक्तिराम्प्रामसि
स्वयंल मसि

प्रिवेशक
नेपाल लाइट स्पेटर
इन्द्र चौक, काठमाडौं
फोन. १४१७४

आनन्दकुटी विद्यापीठ स्वरम्भ

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

मानिसको जीवन

- मुता सिलबाल

कक्षा ५

जब मानिसको जन्म हुन्छ
पुर्ख पांच छ वर्ष ठ्याम्म !

थाल्छ एक दुई र क ख पढ्न
जान्दछ अनि अझर लेखन !!

जब उसले पढ्न सक्छ
याल्दछ राम्रो कार्य गर्न !

कार्य गरी ठूलो हुन्छ
मानिसको शुभ जन्म !!

देशको सेवा गर्दा गर्दे
बूढो पनि हुन जान्छ !

पूजा पाठ गरी वरी
ध्यान गर्न थाल्दछ !!

अति बुद्धि सबलाई दिन्छ
बोल्न पनि घेरे छाड्यन् !

केही दिन ओछ्यान पर्छन्
अनि पछि परम धाम हुन्छन् !!

शान्तिका अग्रदूत बुद्ध

- सविना कोईराला

कक्षा ७

बुद्ध तिमी नै हौ प्राणी मात्रको हित गन
तिमी नै हौ प्राणी मात्रको अज्ञान हनैं
तिम्रा ती अहिंसा र शान्तिका सन्देशहरू
अघाउँदेनन् सुनेर कहिल्यै मानिसहरू
जन्मे पछि मर्ने पर्छ एकदिन
तसर्थ यो जीवनमा पाप गर्ने किन ?
हिंसा नै सबभन्दा ठूलो पाप हो;
रिस र अज्ञान नै ठूलो शत्रु हो;
भन्ने जानी जानीकन;
यसलाई उखेलेर नफर्याक्ने किन ?
शान्ति नै मुक्तिको सही बाटो हो जीवनको
हामी परस्पर कुगडा गरीकन किन त्याउने फाटो ?
सत्य नै जगतमा अमर हुन्छ भने
झूठो बोल्ने हामी किन ?

बौद्ध-प्रश्नोत्तर-स्तम्भ

श्री चन्द्र गुरुजु
कोहिटीबहा, काठमाडौं

प्रश्न — भगवान् बुद्धको थेरवादी धर्ममा संसार छोटो बनाउने श्रद्धाघनलाई प्रेम नगरिकन संसार बढाउने धनलाई किन प्रेम गरेको ?

उत्तर — पारिचारिक जीवनमा धनको अत्यन्त आवश्यक पछ्छे । धनलाई प्रेम गर्दैमा संसार बढ्ने होइन । तर जुन कमाइएको धन हो त्यसको सदुपयोग हुनुपछ्छे ।

प्रश्न — भगवान् बुद्धको थेरवादी धर्म च महायान धर्म यी दुई धर्ममध्ये कुन जेठो र कुन धर्म कहिले कहाँ उत्पत्ति भएको हो ?

उत्तर — ऐतिहासिक दृष्टिकोणबाट थेरवादी धर्म ने जेठो मानिन्छ र बुद्धको पालादेखि ने आएको थेरवाद धर्म हो । महायान धर्म दुतिय संगायना पछि महासांघिदबाट नै महायान धर्म आएको हो भन्ने एक थरिका विद्वान्-हरूको मत हो । अर्का थरिका मतानुसार राजा कनिष्ठको समयमा काश्मिरमा वसुमित्र महास्थविरको नेतृ-त्वमा संगायना भएको थियो र त्यसबेला-देखि महायान उत्पत्ति भएको हो भनिन्छ । महायान शब्द भद्रत अश्वघोषबाट लेख्नु

भएको महायान श्रद्धोत्पाद-सूत्रबाट नै स्पष्ट देखिन्छ ।

श्री सी. बी. उपासक

प्रश्न — भगवान् बुद्धको थेरवाद शासनमा प्रवर्जित हुनु भएकाले गृहस्थीहरूले कै कर्मकाण्ड गर्नु हुन्छ कि हुँदैन ?

उत्तर — बुद्ध शासनमा प्रवर्जित भएकाले कर्म-काण्डत गर्नु हुँदैन, तर मंगल कामना गर्नेमा केही आपत्ति देखिदैन ।

श्री शाक्य बाबुरत्न 'अभागी'

सौबाहा, ललितपुर

प्रश्न — अक्कोधेन जिने कोष, असाधु साधुना जिने जिनेकदरियं दानेन सच्चेन अलिकवादिनं । यो गाथा कसले, कसलाई, कहाँ, कुन कारणमा बताइएको थियो ?

उत्तर — भगवान् बुद्धले उत्तरालाई उनको धरमा उनलाई तताइएको तेलले टाउकोमा खन्याउन आउंदा उनले त्यो खन्याउन आउने आफ्नै स्वामीको लागि किनेर परिचारिकाको रूपमा राखिएकी गणिकाको त्यस कामप्रति शान्तभई मैत्रीपूर्ण व्यवहार गरेको हुँदा बुद्धद्वारा यस गाथाको उल्लेख गरिएको हो ।

(शान्तिको बाटो 'सत्य घटना')

यस्तो पनि हुँदोरहेव

पाटनका एकजना विवाहित युवक एक-जना युवतीसँग लागी एकदिन उनीसँग उपत्यकाका एउटा सिनेमा हलमा सिनेमा हेने पुगे । यो कुराको सुइँको घरकी श्रीमतीले आहा पाउँदा आफू पनि सरासर सिनेमा हलमा गई सोही स्तरको टिकट किनी अँध्यारो अवस्थामा दर्शन-कक्षमा पसी सिनेमा हेरीन् । मध्यान्तरमा ती युवक युवती हलबाट बाहिर गएको बेलापारी श्रीमती चाहिँ ती खाली ठाउँमा युवती बसेको सीटमा गएर बसीन् । खेल शुरू हुनलाग्यो । विजुली बत्ती निभाइयो । युवक युवती सरासर आफ्ना सीटतिर आए । युवक आफ्नो सीटमा बस्यो । युवती पनि आफ्नो सीटमा बस्न खोजदा श्रीमती चाहिँले छोडेनन् । युवतीले भनीन्—‘यो मेरो सीट हो ।’ श्रीमती चाहिँले भनीन्—‘यो मेरे सीट हो ।’ दुवैको भनाभन भयो । युवकले भन्यो—‘हामी दुई जना आएको, अचि पनि यहीं बसेको । तपाइँले आफ्नो सीट भुल्नुभयो होला । उठिदिनुस् आफ्नो सीटमा गएर बस्नुस् ।’ श्रीमती चाहिँले भनीन्—‘तपाइँले आफ्नो सीट भुल्नुभयो

होला, मैले त भुलेको छैन । आफ्नै सीटमा बसेको छु ।’

यसरी लामो गम्यन हुँदा युवकले आफ्नौ श्रीमतीको स्वर चिन्थी । उनले भन्यो—‘तिमी किन यसरी आएकी ? लाज छैन तिशीलाई ?’ श्रीमतीले जवाफ दिईन्—‘आफूलाई अरु आइ-माईसँग हिड्न लाज छैन, म आफ्नो लोग्नेसँग जाँदा लाज हुन्छ ?’ उनोहरूको गम्यनले अरु दर्शकहरूलाई बाधा पुगेकोले त्यसरी बाधा नपुन्याउनसँगै बसेका दर्शकहरूले भने । युवक जुरूरक उठेर हिँड्यो । त्यसको पछिपछि युवती र युवतीको पछिपछि श्रीमती चाहिँ पनि हलबाट निस्के । बाटामा तीनैजना मौन थिए । एउटा ट्याक्सीलाई रोकेर युवतीलाई घर पठाइदियो । युवकले भन्यो—‘कस्तो स्वभाव तिझो ?’ श्रीमतीले भनीन्—‘आफ्नो कस्तो स्वभाव नि !’ दुवैजना हाँसे । एउटा ट्याक्सी आयो । दुवैजना बसे । ट्याक्सी गुड्यो । कुगडा भएन । दुवैमा शान्ति मिल्यो ।

५

महाप्रज्ञानाप छलफल

— भिक्षु प्रज्ञारथिम्

न्ह्यसः—गुरुदेव ! सांसारिक रंग छुकियात
बाइ ? हानं प्यव्यव्य स्वव्यव, वच्छिव प्याना भःरि
रंगय ज्वीगु धैगु गुकधं ज्वीगु ?

बौद्ध ऋषि महाप्रज्ञाना लिसः—हे भक्त !
प्वाः जायकेत नसा व लज्या तोप्वीत वस्त्र जक
दुसा गा.म्ह ब्रह्मचारी ध्यानीम्ह पुरुषयात
सांसारिक रंगं रंगय ज्वीमखु वया हृदय निर्मल व
शुद्ध ज्वी, थुजाम्ह व्यक्ति परमार्थ ज्ञान ज्वी अले
व मुक्त जुग्वनी ।

प्याना भःरि रंगय जूम्ह व्यक्ति—उम्ह
व्यक्ति सोया नं भतिचा लोभ आगा.म्ह स्वार्थी
ज्वी, वैत प्वाः जक जायकां गाइमखु कि स्वादिष्ट
रसयागु हे नं इच्छादुम्ह ज्वी । लज्यास्थान
तोप्वीगु वसः जक दयां गाइमखु कि बांवांलागु
फेसनयागु हे इच्छा ज्वी । अले पञ्चकामगुणया
रस कायगु इच्छा दद । थुजाम्ह व्यक्तिया मन
पिनें पिनें धावा याना ज्वी वया विचार शक्ति
बालाइ मखु । न्ह्याय्यनं न्यनाः परमार्थ ज्ञान थुहे
थूसां पञ्चकाम रसया जालं छुटे ज्वी मफुगुलि
वं परम शान्ति प्राप्त याना काय फैमखु ।

च्याना भःरि रंगय जूम्ह व्यक्ति पूर्वोक्त
व्यक्ति स्वयानं अधिक लोभी ज्वी । गथे कि—वैत
लुँया तिसायागु इच्छा, गमना—गमन यायत
रथवाहनया इच्छा समाज्य प्रभुत्व जमय यायगु

इच्छा, गृहलक्ष्मीयात अप्सरा समान बांलाका।
नःखः चःख बलय व्ययगु इच्छा, जवंखवं कला।
तयाः ज्वीगु इच्छा, दर्बारियें जागु बांलागु महल
दयका: मालिक धायकेगु इच्छा । थुजाः थुजागु
महत्वाकांक्षा याना चित्त न्ह्याबलें हे व्यक्तिः
लिमलाका: ज्वी, तसर्थ उम्ह व्यक्ति परमार्थ ज्ञान
बांलाक थ्वीके दैमखु । धाय धा:सा ? उम्ह
मनूया चित्त यातं च्वनी मखु ।

प्यव्यव्य स्वव्य रंगय जूम्ह मनू जा रुं हे
गावक रंगय जुयाच्वनी । गथे धा:सा—

मात्रासिकं अपो अपोगुलिसनं अपो हे
तृष्णाय लानाच्वंभसिया हिरामोतियागु तिसा
व्ययगु इच्छा ज्वी । तास, तिनिखा, मखमल,
रेसम, कार्चोपि भरेयानातःगु वस्त्रं पुनाः व्ययगु
इच्छा ज्वी । च्यः भ्वार्ति तयाः रुंगः पञ्चिव मृग,
सल, किसि, आदि पशुत लहीगु इच्छा ज्वी ।
तालां सिचुसे च्वनीगु, चिकुलीं लुपुसे च्वनीगु व
न्ह्याइपुसे च्वनीगु क्रतु अनुसारया महल दयका
च्वनेगु इच्छा ज्वी । थुजोगु रुंग रंगय जुयाः
च्वंम्ह व्यक्तियात अनित्य तत्वांगि प्रज्वलितगु
त्रिशूलं बारंबार प्रहार याना च्वंगु थे जुयाच्वनी ।
राजभय, चौरभय, अस्तिभय, जलभय, भूकम्पभय,
आदि नानाप्रकारया भयं डाह जुयाच्वनी । उकि
वं परमार्थया खं थ्वीके फैमखु । दक्ष फुकं हे

रंगय् जूम्हसिगु बयान जा याय् हे रयानापुसे च्वं ।
अयसां संक्षिप्तं भतीचा जूसां कने बांलाक च्यं—

गथे कि बुद्धया हत्या, अरहन्त धात,
संघ फाय्-गु, गुरुहत्या, माँ-बौ-हत्या, मनू मीगु,
वेदया ब्यापारी, जुवाःरी ज्वीगु, मिसागुलु,
अयंलागुलु, गजि आदि त्वनाः अमलय् भुलय्

ज्वीगु इत्यादि रंग रंगय् जुयाच्वनी । अज्यःम्ह
मनूया मनय् भय, त्रास व तर्कनां नुगः दुने डाह
जुयाः च्वनी । पिने जक मोजयाना च्वंम्ह थे
थिकचा पारय्-याना च्वनी । तसर्थ थुजाःम्ह
मनूयात परमार्थ ज्ञान छुं हे ज्याय् रुयले दैमखु ।
वं परमार्थ ज्ञानया रसपान याय्-गु थाहे थाववी ।

अंक

स्यानातःम्ह मिसा

— प्रकाश बज्राचार्य

भगवान् बुद्धं मिसा छम्हसित स्यात है !

श्रावस्ति छगुलि उत्तेजित जुया च्वन ।
छिछी हाःपि, गुम्हं ख्वाः कथकुंकूपि, गुम्हं ख्वाः
पाउँकूपि, गुम्हं पत्याः मजूपि । थायथासय् मनूत
पुचः पुचः मुनाः थःथःगु नुगया खैं च्वंका च्वन ।
अबलय् हे छम्ह मचा छ्वां वयाः स्येंस्यें मिकाः
हाल—“वल, वल ! थन हे थ्यंकःवल !”

सकलें चिच्चाः दन । वं वैत वं वैत
सकसितं कन । छेँय् छेँय् खैं दुध्यन । सकस्यां
म्हुत्वी “वल, वल । सकलें छेँ” पिहाँ वयाः स्वः
वल । लैं, लुखा, झ्याः, कःसिनिसे कयाः भौप्वा:-
चाय् तवकं मनूया मनू ।

वल । छवथां मनूत व हे त्वालं वल ।
हूलय् अप्पोयाना नांगापि हे यवव खनेदु । छम्ह
तिथंकर ख्वाः ह्याउँक तयाः ककु च्वंकीये च्वंक
तिति न्हुयाः हालाः वैचंगु सकस्यां खन—
“श्रावस्ति वासिपि ! स्वैदिसं श्रमण गौतमया
ज्या । छिकपिनि यःम्ह तयागत, सम्यक् सम्बुद्ध,

देवमनुष्यपिनि गुरु गौतम बुद्ध धाःम्हस्या पह
च्व हे ला ? का स्व, थःगु मिखां स्व, वं निर्दोषम्ह
मिसायात स्याःगु दु । थःगु दोष तप्वीत सुन्दरि
परिव्राजिकायात स्यानाः गारय् याःम्ह व श्रमणला
धूर्त, अधर्मि, दुःशील, कुलांगार व मिसापवर्गि
खः....”

हूलया दश्वी प्यम्ह तिथंकरतसे छगु
खाताय् सीम्ह मिसा छम्ह तयाः हृत्वा हैच्वन ।
जात्रा यायथे यानाः व सीम्ह सुन्दरियात त्वा:
त्वालय् चाःहृइकल ।

“मखु, मखु, श्रमण गौतमं थुजोगु ज्या
याय् फै हे मखु ।” छम्छ बूरा जात्रा खनाः पुतुपुतु
हाल ।

लिकसं च्वंम्ह नातिकुतिम्ह छम्हस्यां
छ्यनं क्वाक्वां धाल, “द्याय् मखै धकाः ? थःगु हे
मिखां मखला ? सुन्दरि परिव्राजिका न्हि न्हि
बुद्धयाथाय् वनीगु छीसं खैं हे खैं नि । जेतवन
विहारय् हे गारय्-याना तःगुला खःनि सुन्दरियात

स्यानाः । अनं हे ल्वीका हःगुनि सीमह सुन्दरि ।”
छम्ह मचां बुद्धि गाकाः न्यन, “गथेयाना
ल्वीकलले सीमह सुन्दरि जेतवनं ?”

“सुन्दरि न्हावले बुद्धयाथाय् वनीगु ।
लिपा सुन्दरि खने मंत । उकि तीर्थकरतसें शंका-
याना जुजुयात कनाः जेतवन विहारय् वनाः म्हुया
स्वःबलय् धात्थें सुन्दरियात स्यानाः थुना तःगु
लुया वल । ख्वाः स्वःसा राग द्वेष मोह छर्त्ति
मदुम्ह थें च्वं, ज्या धाःसा मिसायात स्यंकाः
स्यानाः थुना बीगुका श्रमण गौतमया ज्या ।”
थुलि धयाः बूरा थःगु लं लिनाः वन ।

x x x

संसारय् श्रद्धावान्त यक्को दु । तर
यक्कोस्या ज्या श्रद्धा लखय् कियातःगु श्रद्धा खः—
भचालनेवं श्रद्धा गायब ! यक्कोस्या श्रद्धा
फिसःलय् कियातःगु श्रद्धा खः—फय् छकः वलकि
श्रद्धा गायब ! थुजोगु हे श्रद्धा दुर्पि जक यक्को !
उकि भगगान् बुद्ध मिसा स्याःगु हल्ला न्यकभनं
ध्यनेवं हे अमिगु श्रद्धा कोदल । बुद्धयात विश्वास
मन्त । भिक्षुपिन्त ऋवयपियाः स्वैगु जुल । भिक्षु-
पिनि भिक्षा विज्याइबलय् खालिगु पात्र हे ज्वनाः
लिहाँ वने माल । विहारय् मनूत वःपि म्हो जुल ।
म्हायपि, भैपि विहारय् श्रमणपिथाय् वनी धका:
लुखाय् पिवाः च्वनेगु चलन नं दैवल । लंय्
वनेबलय् भिक्षुपिसं थुकलं ब्यूगु सइयाय् माल ।
छम्हनिम्हस्यां अप्पा, लाकां व धवग्गीगु सिसाफुसां
कय्का हःगु नं सहयाना वय् माल । भिक्षुपि
समाजं छुट्य् जुल छाय्धाःसा ल्वहैतय् कियातःगु
थें जाःगु श्रद्धा दुर्पिला माले हे थाकुल ।

थव घटनां याना रवायपियाः न्यदुर्पिला

तीर्थकरत धकाःले । छाति फुलय्याना पलाः बैय्
मतसे ज्वीपि जुल इषि । अमित मानय् याःपि
यक्को दैवल, उकि इमिगु न्हाय् तःपु जुया वल,
ख्वाः मुसुमुसु काल, न्हातिका चक्कन ।

x x x

अय्लाः त्वनेगु भत्ति खः थ्व ! प्यर्ख्ये
अय्लाः नवः (अथवा, योपिनि लागि, नस्वाः ?)
मिला ह्याउंपि, पलाः थातय् मलाःपि हे यक्को
खने दु थन । थ्व थासय् थ्यनकि सुं नं मेपि सुं
स्वयाः कम मजू । लंगडा, कां, बागः, गंसि—
न्हायेंजाःम्ह नं थन थ्यन कि शेख ज्वीगु, थःया-
सिबय् बहादुरपि सुं मदु धकाः धुक्क ज्वीगु ।

अय्लाः त्वंपिसं फुक्कं खें त्वपुयातय् फे,
तर कने मज्यूगु खें छता गुबलें त्वपुयातय् फेमखु ।
ध्याकवय् लावक फ्यतुनाः अय्लाः घुटकाच्वंपि
प्यम्ह मनूत नं सि सि धाय् धुंकल । छम्हस्यां
याय् धुंकूगु बहादुरीया खें लिसा लिसा काकां
कना च्वन । मेम्ह ख्वालय् धाःख दुम्हस्यां नं
थःम्हस्यां न्हापा निम्ह मनूतय्त दने हे मफ्यक
दाया थकागु खें न्ह्यथन । हाकनं मेम्ह सियूगु रवाय्
दुम्हस्यां हररं न्हिलाः धाल, “छुयातले छिमिसं ?
जि प्यम्ह मिसातय्त स्यंके धुन, रव आःतक
सुनानं सीके हे फुगु मखुनि ।”

“जिगु न्ह्यःने छिमिसं छु फे ? जिला
सुन्दरि परिद्राजक्यात छत्युजक यांक्या दायाबलय्
व ला अन हे भुग्लुक्क जुल । वैत अन हे थुना
थका । रव, जि स्याःगु धकाः सुनानं धाय् मफुथें,
सकस्यां श्रमण गौतमयात धकाः पायात ।”
प्यम्हम्ह मनुखं थःगु रयानापुगु ख्वाः पकुचिका:
धाल । अले सकले हररं त्व्हिल ।

तर इमिसं मस्तु कि इमि लिककसं च्वंम्ह
च्वंम्ह मनुखं अय्लाः त्वना च्वंगु मखु, अय्लाः
त्वनेगु पहजक याना च्वंगु । व मनुखं न्हाय् पं
तिस्वाकाः इमिगु खं न्यना च्वन । खुरुक दन ।
मखु पहयाना पिहां वन । सुनानं वास्ता मयाः,
फुर्सेत नं मदु सुयाके वास्ता यायत ।

भचा लनाः छबथां सिपाहिंत अय्लाः
कुथी दुहाँ वल । व मनुखं सिपाहिंतयै ब्वना हःगु
लाना च्वन । अय्लाः कुथी दुने हलचल मच्य
जुल । सिपाहिंतसे 'जि सुन्दरियात स्यानागु' धकाः
धक्कु त्वःता च्वंम्हसित पाता कसय्याना यंकल ।
सिपाहिंत ब्वना हाम्ह मनुखं, गुम्हकि जुजुया
जासूस खः, सिरपा: काइगु पक्का जुल ।

X X X

"का धा, ज्यानमारा, छंत छु सर्जाय दी ?
भगवान् बुद्धयात बदनाम याःम्ह छंत गुकथं
स्याय् ?" ह्याउँक मिखाकनाः कोसल जुजु प्रसेन-
जितं न्यन ।

ज्यानमारां प्यखेरं मिखा ब्वल । जवं खवं
तस्सकं जःगु चुपि ज्वना तःपि व न्ह्यःने कोरा
ज्वना च्वंपि सिपाहिंत खँबलय् वया सातु हे वन ।
न्हकुं श्वी चःति तिकिंकाः थरथर खाखां धाल,
"महाराज ! जि थः यस्से स्यानागु मखु ।
जितःला ध्येबा बियाः सुन्दरियात स्याके ब्यूगु !"

"सु चण्डालं स्याकूगु, याकनं धा !" तमं
ख्वाः ह्याउँकाः जुजुं धाल ।

"महाराज ! सुन्दरियात स्यायत जितः

तीर्थकरतसे ध्येबा ब्यूगु खः । श्रमण गौतमयात
सकस्यां येकूगुलि श्रमणयात बदनाम यायै इमिसं
हे सुन्दरियात हेकाः न्हि न्हि श्रमणयाथाय् छोयाः,
छन्हु सुन्दरियात स्यानाः जेतवनय् हे थुंके ब्यूगु
खः । थः बच्य ज्वोत ज्यानमारां तीर्थकरतयै गु
आगं प्वला बिल ।

"का तुरन्त तीर्थकरतयै त ज्वना हचि ।"
जुजुं उज जुल ।

X X X

थों नं श्रावस्ति हलचल । मनूत मन्ह्यं
मन्ह्यं छेँय, ल्यालय, कःसी, लुखाय् व लँय् च्वनाः
स्वैच्वन । 'वल, वल' धाल । छबथां तीर्थकरत
वल । इमित प्यखेरं सिपाहिंतसे धेरय्याना तःगु
दु । न्हापायाम्ह हे तीर्थकर रुवाः ख्युंकाः ततःसकं
हाला वैच्वन, "...सुन्दरियात स्याकागु जिमिसं
खः ! गौतमयात छुं नं दोष मदु !" जुजुया
उजंकथं त्वाः त्वालय् थथे हे नाय्खि च्वय्का
जुल इमिसं ।

तीर्थकरतयै सकस्यां ब्वःबिल, थुकल
बिल, धिक्कार यात । बुद्धप्रति हाकनं श्रद्धा दैवल
मनूतय् । वा वय धुंकाः सर्गः यच्चुसे च्वनीथें
भन्तेपिनिप्रति रुन श्रद्धा दत इमि । भिक्षु संघयात
हाकनं सम्मान तैहल मनूतसे ।

थ खं न्यनाः बुद्ध धैविज्यात, "मखुगु
दोष लगय्यात धकाः नुगः क्यकुंके मज्यू ।
छन्हुला सत्य खँ प्रकट जु हे ज्वी ।"

००

संघाराम

- भिक्षु अश्वघोष

संघाराम घैगु भिक्षुपि च्वनीगु छ्गु विहार
खः । श्व छ्गु पालि व बोद्ध शिक्षाया केन्द्र नं
खः । क्षेत्रपाटीं विजयश्वरी वनेगु लंपुइ लाःगु
लुति विष्णुमतो सिथेसं छ्गु न्हूगु संघारामया
स्थापना जूगु दु । श्व संघारामया निर्मण अर्थे
भिक्षुपि जक वाय् च्वनेत दय्कगु मखु । आमणेर
(भिक्षु) पिन्त पालिभाय् व बुद्ध धर्मया शिक्षा
वियाः तालिम याय् गु छ्गु केन्द्र आवश्यक जुया हे
श्व संघारामया जन्म जूगु खः । श्व संघारामया
मूलदाता श्री द्वारिका दास श्रेष्ठ थँहिति व
क्वावहाया रत्नमाया शाक्य खः । वय्कःपिगु
कुतलं छ्गु लाखं मयाक खर्चं तूगु छात्रावास,
भोजनालय, शिक्षक निवास, भांच्छाधर व चःबि
अले मोलहुइगु कोधाया व्यवस्था जुल । हिति नं
दत तर गाकलः मदुनि ।

क्षिदं नीदं न्ह्यवंनिसें थज्योगु भिक्षु
तालीम केन्द्र छ्गु नेपाले दय्के माःगु खँ जुया
च्वंगु खः । पूज्याचार्य अमृतानन्द महास्थविरं
बरोबर युगुवारे खँ न्ह्यवना विजयाः कि नेपाले
भिक्षुपिन्त पालिभाय् स्थना तालीम याय् गु केन्द्र
छ्गु मदुतले बुद्ध-धर्मया जन्म वःमलाःनि ।
करपिनि देशे जक वना पालिभाय् ब्वना च्वनेगु
बांला मजू ।

प्यदं न्ह्यादं न्ह्यापा पूज्य अमृतानन्द महा-

स्थविरं नेपाला थेरवादी भिक्षुपि आनन्दकुटी
विहारे मुङ्का पालिभाय् ब्वंकेगु विद्यालय छ्गु
दय्के माल । न्ह्याथाय्सां ज्यू । सुनां छु छु
गवाहालि बी फु धकाः न्यनाः विजयाः वले आपाः सिनं
थःस्ह फुफुगु ब्वंकाः व व्यवस्थाया जिम्मा काय्फु
घैगु वचन विल । तर गन व गुबले शुरु याय् गु
घैगु खँ क्वमजी (निर्णय मजू) ।

स्वर्गीय जैगतरत्न तुलाधर तैलाछि साहुं
बरोबर खँ न्ह्यवना दी मचापि भिक्षुयाना सामूहिक
तालं भिक्षु जीवन हनेगु तालीम केन्द्र छ्गु दय्के
दुसा ज्यू । माःगु आयिक सहायता बी । तर
वय्कया जीवनकाले थज्योगु भिक्षु तालीम केन्द्र
स्थापना मजुल । थौ वय्कः दुगु जूसा गुलि
लय्ताल ज्बी ।

प्यदं न्ह्यादं दत श्री द्वारिका दास श्रेष्ठं
थज्योगु केन्द्र छ्गु दय्केगु इच्छा दु घैगु विचार
प्वंका दिल । श्व ज्याया लागी भिक्षुपिनिगु सहयोग
माः थे रेखदेखया जिम्मा नं काइम्ह छम्ह माः ।
श्व खँ बांलासां याय् अःपुगु ज्या मखु । जिकेतकं
आँट मदु, छाव् धाःसा याकःचां ज्बोगु ज्या श्व
मखु । भिक्षुपिनिगु मंजुरी माः अले सहयोग नं
माः ।

दच्छिदति मयात थँहितिया द्वारिका दास'
श्रेष्ठं विजयश्वरी वनेगु लंपुइ विष्णुमतीसिथे ।

लुतियाथाय् सित्ति बना चंगु जग्गा खंका अन हे
संघाराम (भिक्षु तालीम केन्द्र) दयकेगु योजना
दयका पूज्य अमृतानन्द भन्तेयाके अनुमति कया
अन दक्षिणे थकालिम्ह पूज्य प्रज्ञानन्द महास्थविर,
भिक्षु सुबोधानन्द महास्थविर आदि भिक्षुपि नाप
नं थुगुवारे खँल्हा बल्हा याना: अनुमति कया
जिथाय् छाल। वय्कलं धैदिल अज्योगु बुद्ध शासन
बःलाइगु ज्याय् नं जिम्मा काइम्ह भिक्षु छम्ह
मदुगु दुःख्या खँ खः। भिक्षुपि पुरोहित ज्याय् हे
भुले जुया च्वन। जिम्मा काय् धाम्ह छम्ह नं
लण्डन विज्याना च्वन। छ्व खँ न्यानावले जिगु
मने तिक्क मिन। अले माःगु शर्तया खँ ल्हाना जि
जिम्मा काय् धकाः वचन बिया। संघाराम बने
जुल। तर पूमवंनि। निर्माणया ज्या यववं बाकि
दनि।

गत १३ मंसीर खुन्हु बलम्बुया न्याम्ह व
यलया न्याम्ह जम्मा छिम्ह मस्त प्रवर्जित याना
पालिभाय् व्वंकाः सामूहिक भिक्षु जीवन कथं
तालीमया ज्या शुरु जुया चंगु दु। थुगु ज्याय्
श्रो द्वारिका दास श्रेष्ठ व रत्नमाया शाक्य पिनिगु
अपूर्व सहयोग लोमंके मज्यू। जितः पूण्ड्रपं
सहयोग बी वैगु वचन जक ब्यूगु मखु थन हे च्वना
ग्वाहाली ब्यूम्ह भिक्षु मैत्रीयात नं लोमंके मज्यू।
हाले भिक्षु मैत्री श्रीलंका विज्याना च्वं जाछिया
ग्वाहाली बीत च्वना विज्याम्ह भिक्षु सुशोभनयात
नं साधुवाद मविसे मगाः।

न्हागु योजना दयके अःपु उकीयात
कार्यावयन याना यंकेगु अःपुगु खँ मखु। संघारामे
छिम्ह (१०) मचार्पि श्रामणेरपित पालि, संस्कृत,
अंग्रे जी, नेपाली, नेपालभाषा व बुद्धधर्मया पढाइ
शुरु जुल। तर समस्या नय्गु जक मखु मेमेगु
दैनिक जीवनयात मदयक मगागु साधनया अभाव
जुया च्वन। ध्व छ्व गु मूलगु समस्या जुया न्हाने
च्वंवै च्वन।

(१) लः गाक्क मदुनि (२) अध्यापनया
लागी अलग कक्षा कोठाया अभाव। (३) अलग
आख ब्वनागु अभ्यासया लागी थाय्या अभाव।
(४) कक्षाया लागी आवश्यक बेच व टेबल आदि
फर्निचर मगानि। (५) श्रामणेरतय् सामानतय् गु
थाय् व दराजया अभाव।

उकि श्रद्धालु महानुभावपिं जन्मदिया
उपनक्षे व दिवंगत थःथितिपिनि नाम संघारामया
अभाव पूतियाना दीत अनुरोध जुया चंगु दु।

संघारामे आखः ब्वंकेत ग्वाहालि बिया
विज्यापि भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर, भिक्षु कुमार
काश्यप, भिक्षु सुदशन, भिक्षु शीलभद्र, भिक्षु मैत्री,
भिक्षु सुशोभन, अनगारिका गुणवती, अनगारिका
धम्मवती, श्री सुवर्ण शाक्य, श्री प्रकाश बज्राचार्य-
पिनिप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापनं यासे थथे हे
सकसियांपाखे सहयोग प्राप्ति थुगु संघारामया
भविष्य सुथां लाइगु, बाशा व्यक्त जूगु दु।

धापू जक

— रवि शाक्य, यल

शान्ति, शान्ति धाल
शान्ति थन मदुनि
शान्तिया गुगु लक्ष्य खः
व थन मदुनि ।

भेदभाव, जातिभेद धाल
उकियात निमूँल याय् मफुनि
तःमि चीःमि निम्ह ल्वात थन
इमित सुनानं रुपने मफुनि ।

त्वायम्ह-त्वासे यवव दु थन
इमित त्वःगू ज्याः बी मफुनि
सिति वना चवंगु खैं ध्वीकाः
थःतथम्हं भाःपी मफुनि ।

गां गामय् च्वर्पि मनूनसें
नःला मनःला सुनानं मस्यूनि
नयःखं, त्वनेखं धायत ला धाइगु
तर थव मनूया धापू जक तिनि ।

सन्तोष-परम शान्ति

— गागरीन ताम्राकार

सन्तोष हे परम शान्ति ।
सन्तोष हे अमूल्य सम्पत्ति ।

असन्तोष हे फुक्क पापया कारण ।
असन्तोष हे फुक्क कुकर्मया रूप धारण ।

सन्तोष हे परम सुख ।
सन्तोष हे मुक्तिया मार्ग ।

असन्तोष हे दुःखया जन्मदाता ।
असन्तोष हे मनूया यमशाजा ।

सन्तोष हे परम शान्ति ।
सन्तोष हे अमूल्य सम्पत्ति ।

ॐ

७६ ऐयूला थे

१. बुद्धानुशासन वैगु छु खः घकाः धम्मपदय
धैतःगु दुः —

छुं हे पाप मयायगु, भिगु ज्या यानाः पुण्य
संचय यायगु व चित्तवात् सदां भिगु यासय
तयगु एव हे बुद्धया अनुशासन खः ।

२. लुमंके वहगु छुं तिथि :—

(क) बैशाख शुक्ल पूर्णिमा (स्वांयाः पुन्ही)
— बुद्ध जन्म, सम्बोधिलाभ, महापरि-
निर्वाण दिवस, बुद्ध सम्बत् प्रारम्भ,
बुद्धजयन्ती ।

(ख) ज्येष्ठ कृष्ण द्वितीया — नन्द प्रवर्जया

(ग) ज्येष्ठ कृष्ण सप्तमी — राहुल कुमार
प्रवर्जया

(घ) ज्येष्ठ शुक्ल पूर्णिमा (ज्याः पुन्ही) —
महेन्द्र महास्थविर श्रीलंका पदार्पण,
महासमयसूत्र देशना ।

(ङ) आषाढ शुक्ल पूर्णिमा (दिला पुन्ही,
गुरुपुन्ही) — सिद्धार्थ गर्भ प्रवेश,
महाभिनिष्क्रमण, धर्मचक्र प्रवर्तन,
वर्षावास प्रारम्भ ।

(च) श्रावण कृष्ण पञ्चमी — अनन्तलब्धण
सूत्र देशना ।

(छ) भाद्र कृष्ण प्रतिपदा (सापारु) — प्रथम
संगायन प्रारम्भ दिन ।

(ज) भाद्र शुक्ल अष्टमी (कायाः अष्टमी)
— महापारिलेयक बनय बुद्धयात् मधु-
दान ।

(झ) आश्विन शुक्ल दशमी (विजया
दशमी) — सम्राट् अशोकद्वारा शस्त्र
त्याग ।

(ञ) आश्विन शुक्ल पूर्णिमा (कर्ति पुन्ही)
— संकार्य दिवस, पवारण, वर्षावास
समाप्ति ।

(ट) कात्सिक शुक्ल पूर्णिमा (सकिमिला
पुन्ही) — सारिपुत्र महापरिनिर्वाण ।

(ठ) मार्ग कृष्ण त्रिपावास्या — मीदगत्यायण
महापरिनिर्वाण ।

(ड) पौष शुक्ल तृतीया — बुद्धया न्हापांगु
राजगृह प्रवेश ।

(ढ) माघ शुक्ल पूर्णिमा (सि पुन्ही) — बुद्ध-
द्वारा आयुसस्कार त्याग ।

(ण) फालगुन शुक्ल पूर्णिमा (होलि पुन्ही)
— बुद्ध कपिलवस्तु गमन, प्रथम संगायन
परिसमाप्ति ।

३. नेपालय न्हादां काषाय वस्त्रं पुनाः काठमाडौं
उपत्यकाय बौद्ध धर्माय परिचय व्यूम्ह
बेरवादी भिक्षु प्रज्ञानद महास्थविर खः ।

सम्पादकयात् पैरी

श्रीमान् सम्पादकजु,

महोदय,

जिगु सुकाव छगु छःपिनिगु सम्पादनय्
प्याहार्वैगु बुद्धधर्मया छगु जक मासिक पत्रिका
आनन्दभूमि पत्रिकाय् सम्पादकयात् पौ स्तम्भय्
छाप्य याना विज्यायत् प्रार्थना यानाच्चना ।

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघद्वारा संचालित धाःगु नेपाल बौद्ध परियति शिक्षाया छम्ह विद्यार्थीया नातां थव पौ च्चैच्चना । थव नेपाल बौद्ध परियति शिक्षा ख्यतला अखिल नेपाल भिक्षु महासंघद्वारा संचालित धकाः धतःगु खनेदु । तर थुके ज्यायाना विज्याना च्चर्पि भिक्षुपि धाःसा कम हे जक खना । अथेजूर्गुलि थुके फतिफकव यक्व भन्तेपिसं र्वाहालि याना विज्याःगु खःसा याकनं हे उन्नति व विकास ज्वीला धैगु आशा याना ।

विनीत
बाबुरत्न नापित
ल. पु. सुन्धारा, धालाक्षे

हनेबहम्ह सम्पादकजु,

पुन्ही पुन्ही पतिकं पिदना च्चंगु नेपाःया बुद्धधर्म सम्बन्धी छगु जक लय्पौ “आनन्दभूमि” ब्वने खनाः तसकं लय्ताः वः । थव पत्रिकाया माध्यमं यक्व बुद्धधर्म सम्बन्धी ज्ञान नाप नाप बोद्ध गतिविधि ब्वने दुगुलि जिगु नुगः छिकु घहाँ वः । तर थुलिमछि ज्ञान लाभ याय् दुगु “आनन्दभूमि” छेँय दुहाँ मवःगु स्वंगु पुन्ही बन । जिथाय् जक मखु कि यक्व सिथाय् न आनन्दभूमि मध्यंगु जुथा च्चन । थुकि यानाः गुलि नं लाभ ज्वोगु ज्ञान व फुकं द्याका च्चने मालाः जिगु नुगः स्वकु बवहाँ व । पत्रिका इनेगु व्यवस्था मिलय् मजूर्गुलि हे पत्रिका इलय् ध्यने मफुत खे । उकि जिगु छगु अनुरोध दुकि लिपानिसें पत्रिका इनेगु व्यवस्था भच्चाः वाँलाक मिलय् याय् माली । जिगु छगु हे जक आशा लिपाया पुन्हीननिसें हानं ब्वने दै ।

छिम्ह
तुलाधर, असं

सुम्पादकीय

भिक्षुसंघ

संघ भव्वासाथ त्यसमा वर्गको हित र त्यसवर्गको माध्यमबाट बहुजन हित र बहुजन सुखको लक्ष्य राखिएँको मानिसहरूको समूह भन्ने बुझिन्छ । राष्ट्रविषये विभिन्न संघ—सर्थाहरू यसै अनुसृप स्थापना भइराखेका हुन्छन् । भगवान् बुद्धले आफूले बुद्धत्व प्राप्त गरिसकेपछि मानव-कल्याणायं विविध क्रियाकलापहरू वरपनाए । आफ्नो कार्यमा सधाउ लिन इच्छुकहरूबाट भिक्षुत्व ग्रहण गराई भिक्षुहरूको एक संघ छाडा गरिदिए । भिक्षुसंघको लागि छुट्टै नियम बनाई आचार व्यवहारमा जोड दिएर स्वयं उदाहरण बनेर आफू संघ रक्षक बने ।

भिक्षुसंघमा आफू मात्र यो संसारबाट उत्तर्ने लक्ष्य छैन अपितु आफूले राखेका उद्देश्यहरू सर्वेसाधारणले ग्रहनगरी पालन गर्नु र आ—आफ्नो कर्म (काम) अनुसार पार लाग्न सकून् भनी धर्मको (नियमको) प्रचार प्रसारमा लाग्ने छयेय राखिएको छ । संघ विना व्यक्तिको रूपमा मात्र कुनै कुरा सफल पार्न सकिँदैन भन्ने बुद्धको विचार छ । बुद्धले व्यक्तिलाई भन्दा सामूहिक जीवनलाई महत्व दिएका विए । संघ संगठित नभीकै कुनैपनि काम सुगठित रूपमा प्रचार गर्न सकिँदैन भन्ने निश्चित गरेर

बुद्धले बुद्धत्व प्राप्त गरिसकेर पनि पहिले भिक्षु संघ स्थापना गरिसकेपछि मात्र धर्मप्रचारको कार्य शुरु गरेका थिए ।

संघ पवित्र विचार र सेवा भावको प्रतिक हो । सामूहिक हितको चिन्ह हो । संघको काम बहुजन हिताय र बहुजन सुखाय हुने लक्ष्यराखी गर्नुपर्छ भन्ने बुद्धको विचार हो । महाप्रजापति गौतमीले छोराङ्को रूपमा आफूलाई चीवर दस्त्र दान दिन्छु भनी आउँदा उक्त चीवर भिक्षुसंघलाई दिनु भनी बुद्धले अनुरोध गरे किनभन्ने संघ साका कर्तव्यको स्थल हो, व्यक्तिलाई भन्दा संघलाई दिएमा बढी पुण्य प्राप्त हुन्छ, संघलाई दिएमा मलाई नै दिए सरह हुन्छ किनकि म पनि भिक्षुसंघको एक सदस्य छुं बुद्धले भनेका थिए ।

पवित्र उद्देश्यले प्रेरित भई संघद्वारा धर्मप्रचारमा संलग्न भएकोले नै मानव—समाजलाई सुदृढीकरण गर्न सहायता मिलिराखेको छ । यही कारणले बुद्धधर्मको महत्व आजसरमा पनि यथावत् रहिरहेको छ ।

नेपालमा कला र संस्कृतिले ओतप्रोत भएका अनगिन्ती विहारहरू छन् । यो देशको गौरवको वस्तु हो ।

यो संवादमा सुरक्षित छ । भिक्षुसंघको आदर्शले नै यस्ता विहार स्थापना भएका हुन् र अहं पनि मानव जीवनलाई संगठित र सुखसङ्कृत गरिन्नान भिक्षुसंघका आदर्श क्रियाकलापलाई अनुसरणगरी लेगेका बौद्ध सांस्कृतिक परम्परा अस्तुष्टु रही भानव कल्याण हुनेछ अनुमा अस्तुक्ति हुँदैन । विहारहरूको सुरक्षा र भिक्षुहरूको सम्मान संरक्षणमा सच्चा आदर्श निहित रहेको हुन्छ । असल उद्देश्यले प्रेरित भएको संज होस् वा व्यक्ति होस् यसको कदर हुनु राष्ट्रमा सुखगद्दि ल्याउनु हो । भिक्षुसंघ आफ्नो राष्ट्रमा मात्र सम्बन्धित नभै अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धमा पनि सक्रिय भूमिका राख्ने गर्दछ । बुद्ध एशियाका रथोति हुन् भै वास्त्रात्य र लाटिन अमेरिकी जगत्मा पनि शान्ति र अहिंसाका परम सम्मानित र्घातिप्राप्त विभूति हुन् । भिक्षुसंघ भज्ञासाथ चौबर र बुद्धको सम्झना हुन्छ । अन्तर्राष्ट्रिय संघ शान्ति काबम जर्न एप्टै उपाय मैत्री हो । भिक्षुसंघले कायम गरेको परम्परामा बतेमान भिक्षुसंघले पर्यान्त विदेशी मैत्री सम्बन्ध मजबूत पानै निकै सधाउ पुन्न्याइराखेको छ । सरकार र जनताको अपूर्व सहयोगप्राप्त भएकोले २०१३ सालमा नेपाली भिक्षुसंघको नेतृत्वबाट चतुर्थ विश्वबौद्ध सम्मेलन भएको एक गौरव र महत्वपूर्ण भएको उदाहरण हाल्चो तामू छ ।

हाल पनि नेपाली अनसमुदायका बढीमात्रामा जबसाहूरु संलग्न हुने क्रियाकलाप र प्रबन्धन कार्यहरू

भिक्षुसंघले अपनाइराखेको छ । बुद्धकालीन पुस्तकहरूलाई नेपाली भाषामा आफ्नो मौलिक पारामा भिक्षु अमृतामन्देल जुन प्रकाशित गराउँदै आउनुभएको छ त्यो पनि नेपाली मात्रको लागि भिक्षुसंघको एक महान् देन हो । भिक्षुहरू खान पिउन र बोजमज्जाको लागि भिक्षुत्व श्रृङ्खण गर्ने हुँदैनन् । उनीहरूको जिम्मेदारी धेरै छन् । राष्ट्रिय प्रतिष्ठाका वस्तु भएको हुनाले सरकार र जनताले पर्यन्त भिक्षुसंघसंग सम्पर्कराखी यथार्थतालाई अनुमोदनगरी संरक्षकत्व प्रदान गर्नुपरेको छ र सहयोग गर्नुपरेको छ । भिक्षुसंघ मात्र भिक्षु र बौद्धहरूको होइन नेपाली मात्रको साका वस्तु हो । नेपालको सम्मान हो, इज्जत हो ।

एउटा कुरा यहाँ उलेख गर्नु प्रासंगिक ठानिन्छ कि भिक्षु होस् वा अरू कुनै व्यक्ति होस् ऊ मानिस नै हुने भएकोले उसमा अनायास पनि मानवीय कमजोरी हुन सक्छ । भिक्षुसंघले यस्ता कमजोरी रहन नदिन आफ्नो आचरण नियमलाई राख्री अवलम्बनगरी बुद्धशासनानुसारको सेवामा बाफूलाई अर्पेको छ तापनि प्रबुद्ध, निष्पक्षी सहदयी महानुभावहरूले कुनै प्रकारको कमजोरी एकाध भिक्षुहरूमा पाउनु भएमा भिक्षुसंघ सुकावको विनाश आशा गर्दछ भन्ने बुझी सुकाव पठाउनु भएमा बेस हुने हामी ठान्दछौं साथै बुद्धधर्म सम्बन्धी एक मात्र यस मासिक पत्रिका आनन्दभूमिमा आपना विचार पठाउनु हुन पनि हामी आग्रह गर्दछौं ।

आनन्दभूमिलाई विज्ञापन दिएर सहयोग गर्न हुन अनुरोध गरिन्छ ।

BODHICHARIYAVATARA

- by Amarasiri Weeraratne

SANTIDEVA'S Bodhichariyavatara occupies a second place only to the Dhammapada among Buddhist books. Santideva was one of the bright stars among the galaxy of the Nalanda alumni. He flourished under the reign of King Sila, the son of King Horsha Siladitya in whose reign Hieun Tsang from China graduated at the Nalanda University. Santideva was a follower of the great dialectician, Nagarjuna of Nalanda. Santideva's Sanskrit Class Bodhichariyavatara has been called by European scholars "the finest poem in Mahayana Buddhism."

Bodhichariyavatara means "Entrance to Training for Enlightenment." It is a poem of devotion to the Triple Gem, and a hymn of love and pity for the suffering world. Santideva did not write this book to instruct others or to display his talents as a writer. He wrote it for his own edification or

as he himself says "to become the Dharma" (dharmabhuta). Yet this gem among Buddhist books strikes one as being more profitable than many books written for the instruction of others. It describes the path to be followed by all seekers after Enlightenment in the most mellifluous and loveable language with wealth of similes and other figures of speech. Santideva skilfully resorts to the nine devices of Sanskrit rhetoric, but avoids, the first (Srinagara) as it is out of place here.

This book has been translated to many European and Asian languages. The Sinhalese translation is by the late Ven : D. Sasanasi Thero of the Mahabodhi Society, Benares. An Italian translation has been published by Prof: Tucci. At the end of the 10th century Thiea Tsai from North India is said to have prepared a Chinese

translation during the reign of the Emperor Tai-Sen of the late Sung dynasty. It is said to have been included in the Chinese Tripitaka. Although an earlier Japanese translation is said to have existed Prof. Enshu Kamakura of the Tohoku University is reported to have brought out a modern and revised translation into the Japanese language. An English translation prepared by me was published by the Buddhist Federation of Australia in May 1958.

THIS BOOK seems to have influenced Sinhalese authors from the Polonnaruwa period onwards when the study of Sanskrit became popular in Ceylon. Though written by a Mahayanist there is hardly anything with which a Theravada Buddhist can disagree. In the first chapter Santideva describes the "Bodhichitta" — the faculty of comprehending and acting according to the Dhamma. Just as on a dark night the sky is lit up by a flash of lightning, the mind of man is for a moment drawn towards the Dhamma because of the infinite compassion of a Buddha. Then again it recedes to the darkness of the world. Santideva describes the methods to develop the

latent faculty for good (Bodhichitta) in order to win the ambrosial bliss of Nirvana. Says he, The insignificant particle which causes to arise the virtue of a Buddha is present in all creatures, "and it is by reason of this that all creatures are to be revered."

When this faculty is developed the ignorant worlding hitherto deluded by the mirages of 'maya' becomes elevated to honour like a flag hoisted among gods and men. His body so full, of impurities becomes worthy of honour "like unto the body of a Chakravarthy monarch."

Santideva goes on to write on the following chapters :—2. From darkness to Light. 3. Resolutions. 4. Right Mindfulness. 5. Forbearance. 6. Driving Energy. 7. Concentration. 8. Supreme Enlightenment.

Santideva's style is inimitable. The sweet aroma of his infinite love pervades the entire work. His skill in rhetoric coupled with his deep compassion make his charm irresistible. His heart was a perennial spring brimming with an infinite fund of mercy for suffering humanity. His welling compassion breaks into the following hymn :—

(cont...)

श्री लोपद्धति गतिविधि

महापरित्राणपाठ

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव सरकारको ३७ अर्थे शुभजन्मोत्सवको उपलक्ष्यमा यही पौष १४ गतेका दिन मौसूफ सरकारको दीर्घायु र सुस्वास्थ्यको कामना गर्दै भिक्षुमहासंघद्वारा दिनभर महापरित्राणपाठ विभिन्न कार्यक्रमका साथ आनन्दकुटी दायक-सभाको आयोजनामा स्वयम्भू आनन्दकुटीमा सम्पन्न भयो ।

पितलको मण्डप सजाई चारेतिर साना तामाका कलशहरू र मण्डपभित्र केन्द्रमा तामाको घडामा पवित्र जलभरी विसूत्रीय धागो राखिएको त्यस मण्डपभित्र पवित्र महापरित्राणग्रन्थ र बुद्धको मूर्ति भित्त्याइयो । उक्त ग्रन्थलाई श्रद्धाकासाथ मानवशिरमा राखी बाटाभरि वस्त्र ओढ्याई जेठा भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर लगायत्र वरिष्ठ भिक्षुहरू सहितले जुनुसको रूपमा अनुसरणगरी चारपाटे छत्रले ओढाई मन्दिरभित्र स्थापना गराइसकेपछि भिक्षु प्रज्ञानन्दले श्री ५ महाराजाधिराजको जन्मोत्सव र परित्राण पाठसम्बन्धी परिचय दिनुका साथै शीलप्राप्तंना गरी श्री ५ महाराजाधिराज सरकारको दीर्घायु र सुस्वास्थ्यको कामना गर्नुभयो ।

स्वर्गीय राष्ट्रपिता श्री ५ विभुतन वीर विक्रम शाहदेवको पालादेखि यसप्रकारले राजाको जन्मोत्सव मनाउँदै आएको र प्रजा राजाका पुत्रवत् र राजा प्रजाका पितातुल्य छ र हुवैले पितापुत्रको श्रद्धा र वात्सल्यता सधै

आनन्दभूमि

कायम राखिछाइनु पर्ने कुराको वहाले सगोरेख उल्लेख गर्नुभयो । कुनमालाले सम्मानित गरिएका राजा रानीको फोटो अगाडि शुभ सगूनका प्रतीक ३७ वटा मैनबत्ती बाली भिक्षु अमृतानन्द महास्थविर सहित भिक्षुसंघद्वारा सामूहिक महापरित्राण प्रारम्भ भयो ।

मण्डपका चारेतिर अनगारिकाहरू र उपासक उपासिकाहरू विनीत भावमा बसी परित्राण श्रवण गरिरहेका थिए । कार्यक्रम अनुसार विहान सबैरे भिक्षु अनगारिकाहरू सहितलाई बुद्धको पालादेखि उपयोग गरिए खाद्य 'यवागु' सहित चियापान गराइएको थियो र स्वयम्भू ज्ञानमाला भजन खलद्वारा भजन पनि प्रस्तुत भएको भयो ।

अपराह्न भिक्षुहरू सहित सबैमा भोजनदानपछि बुनः युगल परित्राण पाठभई साँझ पवित्र जल वितरण र भिक्षुहरूमा दान दक्षिणा प्रदान गरिनुका साथै महापरित्राण पाठको समाप्ति गरियो ।

प्रजा

२०३६ मंसिर २६ गते पूर्णिमाको दिन आनन्दकुटी विहारमा बुद्धको प्रज्ञागुण स्मरण गरी बुद्धपूजा र ज्ञानमाला भजनपछि भिक्षु अश्वघोषले प्रजा सम्बन्धी धर्मदेशना गर्नुभयो । उहाले प्रजाको व्याख्या गर्नु हुँदै भन्नुभयो— साधारणहप्तमा बुद्धि, ज्ञान, अचबोधको अधंमा

प्रज्ञा शब्द प्रयोग भइरहेको देखिन्छ । कुनै पनि कुराको यथार्थताको बोध हुन सक्ने शक्तिलाई नै प्रज्ञा भनिन्छ । तर यथार्थतालाई बुझ्नाले मात्र पुरदेव मानिस चेतना, राग, द्वेष, मोह र ईर्ष्या तथा स्वार्थ भावनाबाट मुक्त हुनुपर्दछ । मैथी करुणा आदि गुणलाई नै प्रज्ञा भनिएको हो बोध शक्तिलाई होइन । शील समाधि गुण विना प्रज्ञा हुन सक्तैन ।

अपरान्हको कार्यक्रममा भिक्षु कुमार काश्यपले धर्मदेशना गर्नुभएको थियो ।

एशियाली बौद्ध शान्ति सम्मेलन

एशियाली बौद्ध शान्ति सम्मेलनको छैठौं साधारण सम्मेलन आयामी सेप्टेम्बर १९६२ मा मंगोलियाको राजधानी उलान बाटोरमा हुने भएको छ ।

भाकोमा गत मंसीर ३० र पुस १ गते भएको कार्यकारिणी समितिको बैठकमा नेपालको तरफबाट भागलिई फर्क्नु भएको भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरले उक्त जानकारी दिनुभएको हो ।

एशियाली बौद्ध शान्ति सम्मेलनमा नेपाल लगायत भारत, बंगलादेश, श्रीलंका, जापान, सोवियतसंघ, कम्पुचिया, लाओस, वियतनाम र मंगोलिया (केन्द्रीय कार्यालय) गरी जम्मा १० देशहरू थिए ।

प्रवचन कार्यक्रम

२०३दा ७:३० गतेका दिन काठमाडौं भृकुटी मण्डपस्थित बुद्धिविहारमा नेपाल बौद्ध तदर्थ समितिबाट आयोजित प्रवचन कार्यक्रममा श्रद्धेय भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरबाट पञ्चशील प्रदान गर्नु भएँदै समितिका अध्यक्ष श्री भक्तिदास श्रेष्ठको स्वागत भाषण गर्नुभयो ।

त्यस कार्यक्रममा धर्म र शान्तिको गिरित विश्व सम्मेलनको एसियाई क्षेत्रको सम्मेलनमा भाग लिनआउनु-भएको पश्चिम जम्मनीका श्री आकोवले मिसाइल र आटोम बम जस्तो घातक हतियारबाट उत्पन्न विषय परिस्थितमा आध्यात्मिक विकासतिर अग्रसर भै सन्तुलन राख्न अनिवार्य भएको र विपश्यना ध्यानको अभ्यासबाट चित्तलाई नियन्त्रण गर्न सक्ने कुरामाथि प्रकाश पार्नुभयो ।

श्रद्धेय भिक्षु सुभंगलले परिचय वक्तव्य दिनुभए-पछि प्रसुख वत्ता श्रीलंकाको भू. पू. शिक्षा-निर्देशक तथा हाल बौद्ध समितिका उपाध्यक्ष श्री प्रेमरत्नले बापनो प्रवचनमा भन्नुभयो कि पुस्तक अध्ययन, प्रवचन सुन्नु तथा छलफल मात्र बौद्ध धर्ममा पारंगत हुनसक्दैन जवसम्म विपश्यनामा लाग्दैन । संसार भौतिक तत्व, जीव, चेतना र विवेक समेत चार उहमा विभाजित छ । वाह्य र आन्तरिक दुई तर्फबाट ज्ञान हासिल गर्न सकिन्छ । संसारबाट पार भएर स्वर्ग भन्ने अलग्ग स्थानमा पुर्ने होइन सुख दुःख मानिसको दिल भित्रै छ । बुद्धले कुनै खास तत्व अविष्कार गरेको नभै बाटो पहिल्याएकोसम्म हो, स्वभाव धर्म कुनै पनि घटना कारणद्वारा संचालन हुन्छ आयंअष्टाङ्गिक मार्ग बमोजिम चलन सके जीवन सफल हुन्छ । त्यसमध्ये पनि सम्यक् स्मृति हरेक क्षणमा होसियार भै राख्नुपर्ने महत्वपूर्ण तथ्य छ ।

छैठौं वार्षिक समारोह

२०३दा ८:१ का दिन ललितपुर पुलचोकस्थित पूर्वनिमाण भैरहेको अक्षेष्वर महाविहारको प्राङ्गणमा श्री हर्षरत्न धाख्वाको सभापतित्वमा ललितपुर बौद्ध समाज सुधार समितिको छैठौं वार्षिक समारोह भव्यतासाथ सम्पन्न भयो ।

उक्त अवसरमा प्रमुख अतिथि सम्माननीय प्रधान न्यायाधीश श्री नयन बहादुर खन्नीज्यूले श्री बुद्ध भगवान्‌को मूर्ति, श्री ५ महाराजाधिराज तथा श्री ५ बडा महाराजोंका तस्वीरमा माल्यार्पण गर्नुभयो । आफ्नो बक्तव्यमा बहाँले समाज सुधार गर्न कानूनी प्रक्रिया मात्र प्रर्याप्त तर्ह समाजसेवकहरू ने अप्रसर हुनुपर्ने कुरा माथि प्रकाश पार्नु-भयो । अर्को प्रवक्ता सम्माननीय श्री कमलराज रेग्मीले आफू विरामी परेको बखत बुद्धको सम्झनाले प्रेरणा मिलेको र समाज सुधार अभियान लागू गर्न समाज सेवकहरूले व्यक्ति व्यक्तिसँग सम्पर्क राखी सम्झाउने बुकाउने गर्नुपर्छ भन्नुभयो ।

प्रोफेसर श्री बाशाराम शाक्यले सामाजिक ऐन नियम ल. पु. बोद्ध समाजमा पचहत्तर प्रतिशत सफल भएको र नेपालको शान्ति प्रस्तावबारे अन्तरराष्ट्रिय बोद्ध सम्मेलनमा प्रस्ताव अनुमोदन गराइएको कुरा माथि प्रकाश पार्नुभयो । श्री लोकबहादुर शाक्यले स्वागत भाषण गर्नुभयो । समारोहमा श्रीलंकाको श्री प्रेमरत्न, नेपाल बोद्ध तदर्थ समितिका अध्यक्ष श्री भक्तिदास श्रेष्ठले पनि बोल्नु भएको थियो । यस अविल. पु. बोद्ध समाज सुधार र समितिका सचिव श्री बुद्धिराज बच्चाचार्यले समितिको प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । समारोहमा सर्वोदय शीर्षकको बोधिपत्र पनि वितरण गरिएको थियो ।

नेपाल बोद्ध तदर्थ समितिबाट कार्यक्रम

२०८८।८।६ का दिन काठमाडौं भूकुटीमण्डपस्थित बुद्ध विहारमा नेपाल बोद्ध तदर्थ समितिबाट एक प्रवचन कार्यक्रम उक्त समितिका अध्यक्ष भक्तिदास श्रेष्ठको स्वागत भाषणधाट प्रारम्भ गरियो । उक्त कार्यक्रममा प्रमुख बक्ता कपनका अद्वेय लामा थेसे टेम्पा धार्गेले विभिन्न कला,

संस्कृति, जाति, भेष भाषा भएपनि एउटे बोद्ध विचार भएका महानुभावहरू एक ठाउँमा भेला हुनु अति हर्षको कुरा हो र बोद्धस्थ अध्ययन गर्ने, चर्चा पालन गर्ने खालि आफ्नो नाउँ कमाउने अप्रियायले मात्र गरिनु हुन्न, सुख दुःखको परवाह नगरी त्याग चित्त राखेर स्वावलम्बी विचारमा अप्रसर भई रहनुपर्ने कुरा बताउनुभयो । अन्तमा प्रो० आशाराम शाक्यको धन्यवाद ज्ञापन पछि कार्यक्रमको समाप्ति भयो ।

बोद्ध भिक्षु तथा लामाहरूबाट दीर्घायु कामना

काठमाडौं, पुस १६ गते श्री ५ महाराजाधिराज सरकारको ३७ ओं शुभजन्मोत्सवको उपलक्ष्यमा मौसूफको सुस्वास्थ्य एवं दीर्घायुको कामना गरी बोद्ध भिक्षु तथा लामाहरूबाट पूजापाठ गरियो ।

विश्व मैत्री सघ स्वयंस्थूको आयोजनामा हिजो भएको त्यस पूजापाठ समारोहमा बोद्ध धर्मका त्रिपिटकाचार्य भिक्षु श्री कुमार काशप, गन्धेन गुम्बा ल्हासाबाट आउनु भएका भारतीय मूल शास्त्र तथा तिब्बती ज्ञानवृद्धि शास्त्र विद्वान श्री लोकसाँ य्याम्गा र श्री सुषति संघले सुत्रहरू पाठ गर्नुभएको थियो ।

सोही अवसरमा मैत्री संघका अध्यक्ष श्री न्हुच्छे बहादुर बच्चाचार्यले मौसूफको सुरक्षास्थ्य एवं दीर्घायुको कामना गर्नुभयो ।

सिद्धार्थ शिशु निकेतन

सिद्धार्थ शिशु निकेतन विद्यालयको १० ओं अभिभावक दिवसको उपलक्ष्यमा प्रमुख अतिथिको आसनबाट उहाँले हात ध्वेरेजसो पूर्व-प्राथमिक विद्यालयहरूले आयिक

समुन्नति तर्फ मात्र बढ़ी ध्यान दिएको देखिएकोले नीतिगत कार्यक्रमहरू प्रकाशनमा ल्याउनु परेको छ भन्नुभयो ।

सो अवसरमा उहाँले विद्यालयको अतिरिक्त कार्यक्रमापमा प्रथम, द्वितीय तथा तृतीय हुनेहरूलाई पुरस्कार घनि वितरण गर्नु भयो ।

विद्यालयका प्राचारायं भिक्षु सुमंगलले सो अवसरमा बाल-बालिकाहरूलाई देशको सुयोग्य नागरिक बनाउन विद्यालयमा सहनशीलताका साथै नेतिक शिक्षा दिई स्कूल नजाने प्रवृत्ति हटाउनु पछं भन्नुभयो ।

राजसभाका सदस्य कवि सिद्धिचरण श्रेष्ठको सभापतित्वमा भएको सो समारोहमा प्राध्यापक आशाराम शाक्य, उप-प्राध्यापक खेम कोइराला "बन्धु", सो विद्यालयका प्राथमिक शिक्षा निरीक्षक तथा देवेन्द्रराज उपाध्यायले प्राथमिक शिक्षाको महत्व बारे बोल्नु भएको थियो ।

भोजन कोषया लागी सहयोग

आनन्दकुटीसं चवना विज्ञानिपि भिक्षुपिन्त भोजनया लागी स्वापना जूगु धुकूयात न्वाम्ह दातापिनिपात्ते २५२५।— दी सहयोग प्राप्त जूगु दु ।

पुतली साहुनी दुगबही	१०००।-
मोतिलालि जनबहा मुगःडत	५००।-
दिवंगत पक्षा तेलाद्विया नामं	५००।-
सुन्दरीमाया न्यूरोड	५००।-
बेखारलन तेबहा:	५५।-

आजीवन सदस्य

आनन्दकुटी विहारया बोद्ध गतिविधि व्हाकावं यकेत आनन्दकुटी दायक सभां आजीवन सदस्य दयकेगु

रवसाः गोगु कथं निसाति व्यक्तितसं स्म १०३।— वियाः आजीवन सदस्य जुया दीगु दु । अथे हे गणमहाविहार, यलया मणिमण्डप विहार, येँया धर्मकीर्ति विहार, रुपया मुनि विहार विहारया संरक्षणया लागी आजीवन सदस्य दयकावं च्वंगु दु । आः हालसालय मातातीर्थं च्वंगु विहारया लागी न आजीवन सदस्य दयकावं च्वंगु दु । हालय भोतया ध्यानकुटो नं रु. १०५।— तका वियाः आजीवन सदस्य जुया दीपिनिगु नामावली थये खः—

१. नारायणभक्त नकर्मि तीनदोबाटो बनेपा
२. ज्ञानकाजी शाक्य चारदोबाटो बनेपा
३. बसन्तकेशरी शाक्य चारदोबाटो बनेपा
४. सवनकेशरी शाक्य चारदोबाटो बनेपा
५. प्रेमकेशरी शाक्य चारदोबाटो बनेपा
६. धर्मचन्द्र शाक्य चारदोबाटो बनेपा
७. दिलमाया शाक्य चारदोबाटो बनेपा
८. तुलसीदास श्रेष्ठ तीनदोबाटो बनेपा
९. धर्मसाया श्रेष्ठ तीनदोबाटो बनेपा
१०. केशवकाजी वैद्य दछुटोल बनेपा
११. नारायणदेवी वैद्य तीनदोबाटो बनेपा
१२. रूपक वैद्य दछुटोल बनेपा
१३. विष्णुप्रसाद मानन्धर वृद्धबहा: बनेपा
१४. विद्या मानन्धर बनेपा
१५. बुद्धकाजी मानन्धर वांछयो बनेपा
१६. गगादेवी वैद्य भोलाखा बनेपा
१७. मेवादेवी श्रेष्ठ भोलाखा बनेपा
१८. बस्तमाया मानन्धर वांछयो बनेपा
१९. पूर्णमाया शाक्य वकुटोल बनेपा
२०. लक्ष्मी शाक्य वकुटोल बनेपा
२१. संकरलाल मानन्धर स्वधाटोल बनेपा
२२. बुद्धिशोभा शाक्य चारदोबाटो बनेपा

२३. देवकुमारी शाक्य चारदोबाटो बनेपा
 २४. अस्तशोभा शाक्य चारदोबाटो बनेपा
 २५. मीनाशोभा शाक्य चारदोबाटो बनेपा
 २६. अमृतशोभा शाक्य चारदोबाटो बनेपा
 २७. गोविन्दलक्ष्मी रंजित कोलात्वा: बनेपा
 २८. चन्द्रशोभा शाक्य भोलाखा बनेपा
 २९. गुह्येश्वरी श्रेष्ठ भोलाखा बनेपा
 ३०. इन्द्रशोभा मानन्धर बनेपा
 ३१. गौरीशंकर मानन्धर स्वधाटोल बनेपा
 ३२. जगतमाया मानन्धर स्वधाटोल बनेपा
 ३३. अस्तमाया मानन्धर वांछ्यो बनेपा
 ३४. राजमाया मानन्धर स्वधाटोल बनेपा
 ३५. रामभक्त नक्ष्मि तीनदोबाटो बनेपा
 ३६. बेकुमाया मानन्धर बनेपा
 ३७. दयालक्ष्मी रंजित बनेपा
 ३८. नारां मानन्धर वांछ्यो बनेपा
 ३९. छोरीनानि मानन्धर बनेपा
 ४०. रत्नमाया मानन्धर बनेपा
 ४१. पूर्णमाया मानन्धर बनेपा
 ४२. पूर्णदेवी नक्ष्मि भोलाखा बनेपा
 ४३. पूर्णकेश्वरी भोलाखा बनेपा

ये

४४. भिक्षु प्रज्ञारश्मि गणमहाविहार
 ४५. हृष्णरत्न, सानुरत्न स्थापित २४ म्ह परिवार
 ४६. लक्ष्मीकुमारी मानन्धर प्याफः
 ४७. मथुराकुमारी मानन्धर गुच्छाटोल
 ४८. इन्द्रमान महर्जन त्यौड तैलाढि
 ४९. गणेशकुमारी तेकु साळा भण्डार
 ५०. सत्यपारमी अनगारिका पुतलिसडक

मानन्धरभूमि

५१. दानशिला अनगारिका किण्डोल
 ५२. श्रावस्ती अनगारिका बलम्बु
 ५३. सरोजिवी अनगारिका किण्डोल
 ५४. मागुणवती धर्मकीर्ति विहार
 ५५. धर्मवती धर्मकीर्ति विहार
 ५६. राममाया मानन्धर
 ५७. प्रेमहेरा ताम्राकार महाबौद्ध
 ५८. अंजली शाक्य नःघ
 ५९. सुजाता अनगारिका किण्डोल
 ६०. छम्हु उपासिका
 ६१. जगतमाया मानन्धर काठमाडौं

खबप

६२. भिक्षु महेन्द्र मुनिविहार
 ६३. बुद्धमाया मानन्धर दत्तात्रेय टोल
 ६४. जपनमाया इतासि टोल

बल

६५. वाणशिला अनगारिका शाक्यसिंह विहार
 ६६. माधवी अनगारिका यशोधरा बौद्ध विद्यालय
 ६७. दानपारमी अनगारिका चापागाउ
 ६८. गणेशमाया कर्मचार्य खोपासी

गुलिसिगुं नां च्चया तःसां ध्यवां मध्यंगुलि दां
थंका व्युसा ज्यू धंगु ध्यानकुटी विहारं अनुरोध नं
याङु दु ।

१०००— चन्दा

याइदूतावासया कर्मचारी मयजु आरीं ध्यानकुटी
विहारयात दोछि दां चन्दा तंदोगु दु ।

आनन्दकुटी दायक सभापाठा २०३८-३९ या बजेट

आय

१.	पुन्ही सेवाया ६५००।— या मुद्रित व्याज वेगु	८४५।—
२.	पुन्हीबलय् भोजनयात चन्दा वेगु अनुमानित लय् २५० × १।	२७५०।—
३.	वर्षावास स्वःला श्रद्धालु दातापिसं भोजन याकीगु	
४.	आ. कु. मिक्षुसंघयात भोजन सहायता कोषय् जम्मा १९,०००।— मुद्रितया वेगु व्याज	२४७०।—
५.	कर्मशोभा साहुनीया पञ्चमी श्लाकया दां ४००।— मुद्रितया व्याज	५२०।—
६.	भिक्षु अनगारिका स्वास्थ्य कोषया २१०।— मुद्रितया व्याज	३२५।—
७.	पुरली साहुनीया अनगारिका सहायता कोषया ६४५।— मुद्रितया व्याज	८३८।५०
८.	भक्तिलाल श्रेष्ठ वर्षावास संघ भोजनया ५०।— मुद्रितया व्याज	६५।—
९.	आ. कु. दायक सभाया आजीबन सदस्यपि २९६ या दां २९,६००।— मुद्रितया व्याज वेगु ३८२।—	
१०.	मगाःगु दां गवाहालि फोनाः पूर्ति याय् माःगु	२७२०।५३

१४,३५६।०३

बयय

१.	पुन्ही सेवाया व्याज ५ प्र. श. कर कटय् यानाः खर्च वनीगु	८०२।७५
२.	पुन्ही पुन्हीबलय् भिक्षुसंघ अनगारिका व उपासक उपासिकापिन्त जलपान भोजनया लागी खर्च लय् वं. ७०० × १।	७००।—
३.	वर्षावास स्वःला दातापिनिगु हे खर्च	
४.	भिक्षुसंघयात भोजनयात ५ प्र. श. कटय् यानाः लय् २६।।८।९ ९ ला यात	२३४७।६५
५.	पञ्चमी पर्ति भिक्षुसंघ भोजनयात ५ प्र. श. कर कटय् यानाः खर्च आयं- तारा जिम्मा वनीगु	४९४।—
६.	भिक्षु अनगारिका स्वास्थ्य उपचारयात ५ प्र. श. कर कटय् यानाः	३०८।७५
७.	किंदोलया अनगारिकापिन्त दामाशाही इनाबीइगु ५ प्र. श. कर कटय् यानाः ७९६।८५	
८.	वर्षावास दथुसायाः खुन्ह भोजनयात ५ प्र. श. कर कटय् यानाः खर्च	६१।७५
९.	मुद्रित वेगु जम्मा व्याज ८८८।५० या ५ प्र. श. कटय् यानाः	४४४।२८
१०.	अफिस मसलन्द	२००।—
११.	कपिकारक पुरस्कार	१००।—
१२.	आ. कु. ममंत संभार	२००।—
१३.	प्रचार प्रसार	२००।—
१४.	पितॄन	३००।—
१५.	पुन्हीबलय् गवाहालियाना बीम्ह भान्छे	१००।—
१६.	स्वागत उपहार	३००।—
१७.	बौद्ध परियति पुरस्कार	१००।—
१८.	आ. कु. दायक सभा खर्च	२००।—
१९.	यातायात	२००।—
२०.	अदृश्य	२००।—

१४,३५६।०३

निर्णय जूरु मिति २०३८।८।२६

चीवर दान

लुती न्हृगु निमणि जूगु संधाराम् च्वर्पि श्रामणेर-
पिन्त भिक्षु सुवोधानन्द महास्थविर व भिक्षु प्रज्ञारश्मि
महास्थविर निम्हसिनं चीवर दान याना विज्याःगुया नापं
भिक्षु प्रज्ञारश्मि साभ्रो आदि देविक आवश्यक वस्तु दान
विद्याः प्रशंसनीय उदारता प्वका विज्यात ।

विजुलीभत दान

पुण्यात्मा ख्विचापुख्या भक्तलाल उपासक द्वौख्यलय्
च्वंगु पूर्वाराम विहारय् मीटर जडय् यानाः विजुलिभत
तयाः प्रदीपपुजा यानादिल ।

आदर्श चन्दा दान

१. भिक्षु ज्ञानपूर्णिकपाखे आनन्दभूमियात २५०।— तका
दां आनन्दभूमि पत्रिका ब्बलनेमा धैभनं चन्दा
लःल्हाना विज्यात ।
२. श्री वृषमान ताम्राकार वय्कःया दिवंगत श्रीमती
कृष्णकुमारी ताम्राकारया पुण्यस्मृति तका दां ७०।—
आनन्दभूमि पत्रिकायात लःल्हाना आनन्दभूमि पत्रिका
चिरस्थायी ज्वीमा धकाः कामना याना दिल ।
३. सम्यक्ज्योति श्रामणेर दिवंगत थ। भौ चमेली बज्जा-
चायंया पुण्यस्मृति आनन्दभूमि पत्रिकायाव दां तका
२५।— प्रदान याना विज्यात ।
४. थः न्ह्यन्यादे क्यंगुया लसराय् केल, मासंगल्ली
निवासी उपासक लोकरत्नं आनन्दकुटी विहारय्
च्वनाविज्याःपि भिक्षुसंघया लागी स्वनातःगु भोजन-
कोषय् दुर्ध्याकेत २७५।— तका दां आनन्दकुटी
दायकसभायात दोहलपा दीगु दु ।
- उपर्युक्त चन्दादातापिन्त सम्बन्धित संस्थातसे
आदर्शं चन्दादानया लागी साधुवाद प्वकूगु दु ।

भोजनकोषयात दान

दिवंगत श्रीमती कृष्णकुमारी ताम्राकारया पुण्य-
स्मृति बुद्धासनया चिरस्थायी व जन्म-जरा-व्याधि
मुक्तगु निवाणसुख प्राप्तिया हेतु ज्वीमा धकाः प्रार्थना
यानाः वृषमान ताम्राकार व वय्कःया जहानपरिवारपाखे
आनन्दकुटी विहारय् विज्यानाच्वर्पि भिक्षुसंघयात जलपान
भोजनया लागी स्वनातःगु भोजनकोषय् दुर्ध्याकेत तका
दां ५५०।— चन्दा लःल्हाना व्यूगु दु । वय्कःपिन्त सुभाय्
विसे आनन्दकुटी दायकसभां दिवंगत श्रीमती कृष्णकुमारी
ताम्राकारया संक्षिप्त परिचय आनन्दभूमि प्रकाशित
यानाव्यूगु दु ।

दिवंगत कृष्णकुमारी ताम्राकार

जन्म — ने. सं. १०३२ बछलाठ्व — यटखाबहा, ये० ।
मृत्यु — ने. सं. ११०२ पिंलाठ्व — महाबौद्ध, ये० ।
श्रीमती — वय्कः ने. सं. १०९९ सालय् भिक्षुसंघपाखे
महापरित्राण याकादियाः नालाया करुणामय
याथाय् बाँलाक पःखालं ग्वयाः, ल्वहृतं सियाः
सुरक्षा यानादीमह श्री वृषमान ताम्राकारया
श्रीमती खः ।

कायृम्हाय्-काय् ३ व म्हाय् ४

वसपोलया न्हापांगु नां सम्यक्रत्न बज्जाचायं खः ।
वसपोल २००० सालनिसें थेरवादी बुद्धधर्मय् जुयाः रस
च्छोका विज्याःम्ह खः । धर्मोदय सभाया छम्ह कायंकर्ता व
धर्मोदय पत्रिका प्रचारक तथा लेखक नं खः । 'आनन्दभूमि'
खबप देश्य् प्रचार यानाः ग्राहक दयकाः सेवा याना
विज्याःम्ह नं खः । आः वसपोल गृहस्थाश्रम तोताः म्हासु
घस्तं पुनाः श्रामणेर सम्यकज्योति जुया विज्यात ।
वसपोल छथासं यातं मच्चेसे विहार विहारय् चाःहिला
च्चनेगु वसपोलया विचार खः ।

उपसम्पदा दिवस

पाल्पा तानसेनवासी आनन्दभूमिया छम्ह सम्पादक
भिक्षु कुमार काश्यप व भिक्षु विमलानन्द महास्थविरपि
उपसम्पदा दीक्षा कयाः भिक्षु ज़गु ३० दं क्यंगु लसताय्
तानसेने भिक्षुसंघयात दान प्रदान याना विज्याःगु सभाचार
दु । लुम्कातय् बहू वसपोलर्पि निम्ह आनन्दकुटी
विहारया उपोसथ गृहय् उपसम्पदा दीक्षा कयाः भिक्षु
पदवी कयाः विज्यापि खः ।

हेराकाजी शाक्य सुजिकाः यलया कर्मठ कायंकर्ता
उपासक जक मखु आनन्दभूमि पत्रिकाया पुलांस्ह सहयोगी
नं खः । वसपोलं यलय् जक कृष्णे आनन्दभूमिया निसःति
ग्राहक दयकाः लिमलाः मधासे इनानं विया च्चंगु दु ।
उक्ति आनन्दभूमि कृतज्ञता प्रकट याना च्चंगु दु ।

सुयां नं आनन्दभूमिया जक मखु बुद्धधर्मया सफू
नाप त्वाय्चिनेत न्हापां हेराकाजी सुजिकाः नाप त्वाय्चिन
धाःसा हिन्दी भाय् व पालिभाय् या त्रिपिटक सम्बन्धी
सफूत वसपोलं सकसिंगु ल्हाःती ध्यंका बी फु । तूगु मू
जक विया दीगु लुमंका दिसैं धकाः आनन्दभूमि पत्रिकां
इनाप याःगु दु ।

चैत्यउद्घाटन

श्रीमती सुन्दरीमाया शाक्यया ७५ दं क्यंगु
लसताय् न्हसतकय् च्चंगु कोजी होटलया कःसी भ्वाइस
अफ रेडियो परिवारयापाखें तग्गोगु चैत्य स्थापना याना
तःगु उद्घाटन पुण्यकायं उद्योग सहायक मन्त्री श्री कृष्ण
चन्द्र श्रेष्ठपाखें सम्पन्न जुल । उक्त अवसरय् वयंकलं
खुशीव्यक्त यानाः धैदिल—काठमाण्डुइं तःजागु छैया
पल्ली लुम्बिनी, बुद्धगया, सारनाथ व कुशीनगर दुथ्याका
चैत्य स्थापना यानाः बौद्ध चि दु धैगु तापाकनिसे वःपिन्त
क्यने दत । अनंलिपा सकल भिक्षु संघ व अनगारिकापि
कःसी विज्याकाः बुद्ध पूजा यानाः संघ भोजन व कल्पवृक्ष
दान सम्पन्न ज़गु समाचार दु ।

बर्मी विद्वान् भिक्षुपिनिगु आगमन

हालय हे बर्मी शासन शुद्धि भिक्षु मंडलया उपनेता अगगपण्डित भिक्षु आनन्द महास्थविर व बर्माया महान् समाज सेवक तथा धर्मकथिक भिक्षु ज्ञनेश्वर महस्थविरपि निम्न लुम्बिनी दर्शनार्थ काटमाडौं विज्यात । न्हयनुं मयाक धर्मकीति विहारय च्वना विज्याना तको मछि धर्मदेशना याना विज्यात । वसपोलपिसं पुस १५ गते खुनु धर्मकीति विहारे धर्मोपदेश याना धैविज्यात ताकालनिसे बुद्ध जन्मभूमि नेपाल दर्शन यायगु इच्छा जुया च्वंगु खः । थुउसी व इच्छा पुरे जुल । वसपोलपिसं तको मछि जोर विया न्ह्यथना विज्यागु खँ खः विश्वया पूजनीय स्थन लुम्बिनीया संरक्षण व विकास याकन जूसा रुहो बौद्धते न्हाय च्वनो । धर्मकीति विहारयापाखें वसपोलपिन्त सलचुं लासा निपा उपहारस्वरूप धर्मवती अनगरिकां प्रदानयाना विज्यात ।

ठेच्वय बुद्धपूजा

धर्मकीति विहारयापाखें लय्लय पतिक पिने वना धर्म प्रचार यावनेगु ग्रवःसाकथं गत पौप १८ गते ल.पु. वरे गामे च्वंम्ह भगवान् बुद्धयायाय् व ठेच्वय च्वंगु न्हगु बेलुवन विहारे स्वंगः वसं उगासक उगासिकार्पि वना बुद्धपूजा जुल । इव स्वीच्याको (३८) कोगु बुद्धपूजा खः । शील प्रार्थना धुंका बेलुवन विहारवासी भिक्षु कालुदायि विहारया परिचय विया धैविज्यात—न्हापां इव थासे भिक्षु ज्ञानपूर्णिक भन्तेन बाखं कना विज्यागुलि श्रद्धा उत्तम जुया स्थानीय श्री हर्षवहादुर व कृष्णवहादुरपिसं जग्मा दात विया दिल । श्री पूर्णवहादुर, हेरामायापिनिगु नामं श्री तोपवहादुर

धार्खवा परिवारं बुद्ध विहार छगु दयका चवय चैत्य स्थापना याना विज्यात । श्री मोतीलाल शिल्पकारं नंयागु तःद्वागु लुखा नं तैदिल । भिक्षुपि च्वनेगु आश्रमया लागी काइलाल, आफुलाल आवापिसं अप्पा व स्थानीय जनतां श्रमदान व मेमेगु सहयोग विया दीगु खँ न्ह्यथना विज्यात ।

बर्मी विज्याम्ह भिक्षु ज्ञानेश्वर महास्थविरं धर्म देशना नापे धैविज्यात जिमिसं न्यना तयाथे ला नेपाले बुद्ध जन्म जूसां बौद्ध त मदु धाःगु । तर थौं थुलिमछि मनूत बुद्ध भक्तिपि खना साव लयताः वल, आश्र्वय नं चाः । वसपोलं लुम्बिनिया चर्चा याना धैविज्यात लुम्बिनी बर्मी लागु जूसा गुलि बाँलाक विकास व संरक्षण जुल ज्वी । श्री जगमोहन मेहरं नं बुद्ध धर्मे थः मन चंगु खँ न्ह्यथना दिल । ठेचो विहारया उपासक उपासिकापिसं सक्षसितं जलपान संग्रह याना दीगु समाचार दु ।

धर्मकीतिया उदार सहयोग

विष्णुमती लुतिसं चंगु संघारामे श्राम-पेरपि छिम्ह व भिक्षुपि निमेसित आतक अपोदिने भोजनया प्रवन्ध याना भोजन संग्रह व मेमेगु आवश्यक वस्तुत दान याना चंगु उदार सहयोग धैगु चर्चा दु । अये हे मेमेपिसं नं कुचागु ग्वाहाली विया दी धैगु संघारामया इनाप दु ।

लुम्बिनी दर्शन

बनेपा बुद्धजयन्ती समारोह समितिया आयोजनाय लुम्बिनी, तानसेन व पोखरा वःसं दर्शन याना कुशलपूर्वकं लिथंगु दु । उक्त भ्रमण भिक्षु बोधिसेनया नेतृत्वय जूगु समाचार दु । अन वना वःपि आपासिनं लुम्बिनी विकास जूगु याकनं रवय दयमा धकाः प्रार्थना यानावोगु चर्चा दु ।

आनन्दकुटी विहार गुठीद्वारा प्रकाशित

बौद्ध साहित्यका असूल्य रत्नहरू

(१)	बुद्धकालीन ब्राह्मण अप्राप्य	भाग-१	७/-	(पृ. ५०४)
(२)	बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	भाग-१	८/-	(पृ. २८१)
(३)	बुद्धकालीन राजपरिवार	भाग-१	१०/-	(पृ. ६६५)
(४)	बुद्धकालीन महिलाहरू	भाग-१	८/-	(पृ. ५५६)
(५)	बुद्धकालीन परिव्राजकहरू	भाग-१	१६/-	(पृ. ७१६)
(६)	बुद्धकालीन श्रावक-चरित	भाग-१	६/-	(पृ. ३०८)
(७)	बुद्धकालीन श्राविका-चरित	भाग-१	२२/-	(पृ. १००५)
(८)	बुद्धकालीन ब्रह्मादिदेव	भाग-१	१८/-	(पृ. ६६८)
(९)	बुद्धकालीन प्रेतकथा ...		१०/-	(पृ. ३८२)
(१०)	बुद्धकालीन विमानकथा ...		१२/-	(पृ. ४०४)
(११)	बुद्धकालीन दशैवटा ग्रन्थहरूको विषय-सूचो		५/-	
(१२)	बुद्धकालीन ब्राह्मण	भाग-२	१५/-	(पृ. ६००)
(१३)	बुद्धकालीन ब्राह्मण	भाग-३	१७/-	(पृ. ६८०)
(१४)	बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	भाग-२	१५/-	(पृ. ५६२)
(१५)	बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	भाग-३	१५/-	(पृ. ६२४)
(१६)	जापान भ्रमणको डायरी		४/-	
(१७)	जातक संग्रह	भाग-१	१०/-	(पृ. २६६)
(१८)	जातक संग्रह	भाग-२	८/-	(पृ. २४०)
(१९)	जातक संग्रह	भाग-३	१३/-	(पृ. ३६०)
(२०)	धर्मपदटुकथा (नेवारी)	भाग-२	१०/-	(पृ. १६७)

प्रतीक्षामा

(२१)	धर्मपदटुकथा (द्वितीय संस्करण)	भाग-१ (नेवारी)
(२२)	बुद्धकालीन महिला	भाग-२ (नेपाली)
(२३)	बुद्धकालीन महिला	भाग-३ (नेपाली)

यो पुस्तकहरू पाइने स्थान

आनन्दकुटी, स्वयम्भू - सिद्धार्थ शिशु निकेतन, भृकुटी मण्डप - हेराकाजी सुइका, नागबहाल, ल. पु.

मुद्रक : नेपाल प्रेस, शुक्रपथ, काठमाडौं, नेपाल । फोन : ११०३२